

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Наширияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj **№1 (283) 1-уми январи соли 2019, сешанбе (оғози нашр: соли 1994)**

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

26.12.2018, шаҳри Душанбе

Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндагон!

Ҳамватанони азиз!

Соли 2018 бо рӯйдодҳои ниҳоят муҳимму хотирмони худ барои мардуми шарифи Тоҷикистон ва давлати соҳибистиқлоли тоҷикон соли воқеан таърихӣ буд.

Бисту дуюми март соли ҷорӣ дар Рӯзи байналмилалӣ захираҳои об татбиқи ташаббуси чоруми ҷаҳонӣ мо дар соҳаи об - "Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор, солҳои 2018-

2028" бо иштироки Роҳбари давлат дар Маҷмаи умумии Созмони Милали Муттаҳид расман оғоз гардид.

Дар шароити тағйирёбии иқлим, ки масъалаи ҳифзи манбаъҳо ва захираҳои оби тозаи ошомиданӣ ба яке аз мушкилоти асосии мардуми сайёра табдил ёфтааст, Тоҷикистон дар ин самт ҳамчун кишвари ташаббускор ва пешсаф дар арсаи ҷаҳонӣ эътироф гардидааст.

Ба қор андохтани агрегати якуми нерӯгоҳи барқи обии "Роғун", яъне иншооти тақдирсози аср ва ояндаи дурахшони Тоҷикистон, ки ба шаро-

фати он орзуи чандинсолаи мардуми шарифу заҳматқарини тоҷик амалӣ гардид, ибтидои гардиши кулӣ дар таърихи Тоҷикистони соҳибистиқлол ва як қадами устувору бузурги кишвари мо дар самти расидан ба ҳадафи якуми стратегияи миллӣ - истиқлолияти энергетикӣ ба ҳисоб меравад.

Ҳалли масъалаҳои дар тӯли зиёда аз ду даҳсола бавучудодаи сиёсату иқтисодӣ ва тиҷоратӣ бо Ҷумҳурии Ўзбекистон рӯйдоди сеюми таърихӣ дар ҳаёти иҷтимоиву

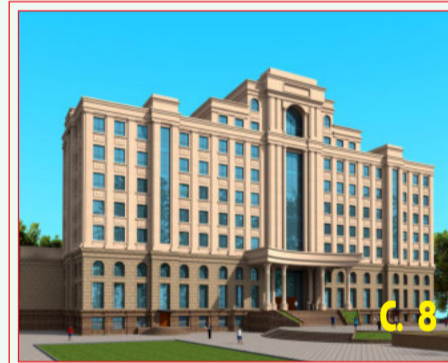
Идомааш дар саҳ. 2-7

ОМУЗГОРИ ФИДОӢ ВА ИНСОНИ НЕКУӢОР

С. 13

ОЛИМОНИ СЕРМАҶСУЛИ СОЛ

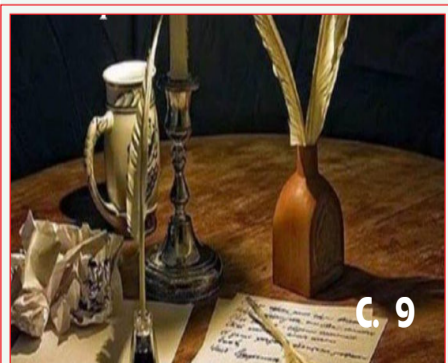
С. 8

ХАЙРУЛЛО РОҲАТ БА ЧЕМПИОНАТИ ҶАҶОН-2020 ГИРИФТ!

С. 10

ДАСТОВАРДҶОН ИЛМӢ ДАР СОЛИ 2018

С. 9

ЛАТИФАБОРОНИ СОЛИНАВӢ

С. 14

ЭКӢУРИЗМ ВА РУШДИ УСТУВОРИ ҶОМЕАҶО

С. 12

ҶАЗЛҶОН СОЛИНАВӢ

С. 9

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ

иқтисодӣ ва маънавии мардум мебошад.

Ба ин дастовард мо баъди мулоқоту музокироти дучониба, сафарҳои давлатии роҳбарони ҳар ду давлат ва ба имзо расидани созишномаи шарикӣ стратегӣ байни кишварҳои бо ҳам дӯсту бародар муваффақ гардидем, ки дар натиҷа рафтуомади озодонаи мардум таъмин гардида, дар зарфи нӯҳ моҳ беш аз дуоним миллион нафар шаҳрвандони ҳар ду кишвар ба дидори хешу табори худ муяссар шуданд ва ҳамкориҳои иқтисодиву тиҷоратӣ ва гуманитарӣ бамаротиб таҳким ёфтанд.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти худро ба самти ноил шудан ба ҳадафҳои дар Стратегияи миллии рушд пешбинигардида равона карда, баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардумро тавассути ҳалли масъалаҳои пешрафти устувори иқтисодӣ, тақвияти нерӯи инсонӣ, тақмили низоми идораи давлатӣ, тавсеаи имкониятҳои содиротии мамлакат, беҳтар кардани фазои сармоягузорӣ, инкишофи бахши хусусӣ ва беҳбуди вазъии бозори меҳнат ҳадафи олии худ эълон намудааст.

Соли қорӣ мо барои ноил шудан ба нишондиҳандаҳои дар ҳуҷҷатҳои стратегӣ пешбинишуда қадамҳои устувор гузоштем.

Дар натиҷаи амалӣ намудани вазифаҳои дар Паёми соли гузашта баёншуда соли 2018 рушди маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ дар сатҳи 7,3 фоиз чамъбаст гардида, таваррум дар сатҳи 5,4 фоиз нигоҳ дошта шуд.

Пешрафти соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ, бахусус, бахшҳои истеҳсолӣ таъмин гардида, зиёда аз 150 ҳазор ҷойҳои кории нав таъсис дода шуданд ва дар се соли охир шумораи шахсоне, ки ба муҳоҷирати меҳнатӣ мераванд, 25 фоиз кам гардид.

Даромади пулии аҳоли 11 фоиз зиёд шуда, ҳаҷми пасандозҳо дар низоми бонкии кишвар нисбат ба соли гузашта 9 фоиз афзуд ва сатҳи камбизоатӣ то 29,5 фоиз коҳиш ёфт.

Дар соҳаҳои иҷтимоӣ тамоюлҳои мусбат идома пайдо карда, аз ҷумла нишондиҳандаи дарозумрии аҳоли ба 75 сол расид ва фавти модару кӯдак дар муқоиса бо соли 1998 мутаносибан 2,1 ва 2,6 баробар паст гардид.

Шумораи аҳоли дар кишвар аз 5,4 миллион нафари соли 1990 ба 9,1 миллион нафар дар соли 2018 расид ва дар назар аст, ки соли 2023 аҳолии кишвар ба 10 миллион нафар мерасад.

Ин аз мо тақозо менамояд, ки ба ҳалли масъалаҳои иқтисодиву иҷтимоӣ, аз ҷумла беҳтар гардонидани сатҳу сифати зиндагии аҳоли ва тақвияти иқтисодии истеҳсолии мамлакат диққати аввалиндараҷа диҳем.

Мо бояд барои беҳтар намудани неқӯаҳволии мардум обу заминро самаранок истифода бурда, истеҳсоли маводи ғизоиро зиёд намоем.

Аз моҳи сентябри соли 2018 маоши вазифавии кормандони ташкилоту муассисаҳои соҳаҳои бучетӣ, аз ҷумла илму маориф, тандурустӣ, фарҳанг, ҳифзи иҷтимоӣ ва кормандони дигар ташкилоту муассисаҳо, ки аз бучети давлат маблағгузорӣ карда мешаванд, инчунин, нафақа ва стипендия то 15 фоиз баланд бардошта шуд.

Аз ҷониби Ҳукумати мамлакат барои амалӣ намудани ин иқдом дар соли 2019 1,2 миллиард сомонӣ равона мегардад.

Дар асоси барномаҳои қабулгардида мо бояд тарзе заҳмат кашем, ки барои баланд бардоштани музди меҳнати кормандони соҳаҳои бучетӣ ва нафақа дар солҳои минбаъда низ заминаҳои зарурӣ гузошта шаванд.

Яъне мо бояд бо роҳи зиёд кардани қисми даромади бучет солҳои дигар низ маошу нафақаро баланд бардорем.

Дар назар бояд дошт, ки қисми даромади бучети давлатӣ аз 6,5 миллиард сомонии соли 2010 дар соли 2019 ба 24 миллиард сомонӣ расонида мешавад, ки афзоиши он қариб 4 баробар ва ҳиссаи хароҷоти соҳаҳои иҷтимоӣ 43,7 фоизро ташкил медиҳад.

Дар бучети соли 2019 нисбат ба соли 2018 ба соҳаҳои фарҳангу варзиш 17,3 фоиз, илму маориф 14, сугуртаи иҷтимоӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли 9,5 ва тандурустӣ 7,2 фоиз зиёд маблағ равона карда мешавад.

Тибқи нақшаҳои тасдиқшуда дар соли 2019 афзоиши қисми даромади бучети давлатӣ нисбат ба соли 2018 13 фоиз, суръати рушди маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ беш аз 7 фоиз ва таваррум дар сатҳи на зиёда аз 7 фоиз таъмин гардида, даромади пулии аҳоли на кам аз 10 фоиз афзоиш меёбад.

Барои босифат иҷро шудани ин вазифаҳо, Ҳукумати мамлакатро зарур аст, ки пайомадҳои иқтисодиву иҷтимоии раванди тағйир ёфтани муносибатҳои иқтисодии байналмилалӣ, вазъии бозорҳои молиявӣ, нигоҳҳои тиҷоратӣ ва таҳримҳои мунтазам таҳлил карда, ҷиҳати пешгирӣ кардани таъсири манфии чунин омилҳо ба иқтисоди миллии мо тадбирҳои зарурӣ амалӣ гардонад.

Ҳамчунин, дар самти муътадил нигоҳ доштани нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ, таъмин намудани фаъолияти босуботи низоми бонкӣ, корхонаҳо ва боз ҳам беҳтар гардонидани фазои сармоягузорӣ чораҳои қатъӣ андешад.

Вазорати молия вазифадор карда мешавад, ки стратегияи идоракунии молияи давлатиро бо дарназардошти афзалиятҳои кишвар, иҷрои сифатноки қисми даромад ва хароҷоти бучет, шаффофияти хароҷоти он, инчунин, пешниҳоди нақшаҳои дурнамои ислоҳот дар ин самтҳо татбиқ намояд.

Бояд зикр кард, ки низоми бонкӣ дар таъмин кардани рушди иҷтимоиву иқтисодии кишвар, бахусус, пешрафти соҳаҳои воқеии иқтисодиёт,

баланд бардоштани иқтисодии содиротии кишвар, таъсиси ҷойҳои кории нав ва васеъ намудани манбаъҳои иловагии даромади бучети давлатӣ нақши муҳим мебошад.

Дар 11 моҳи соли 2018 аз ҷониби низоми бонкӣ ба соҳибкорон ва аҳоли ба маблағи 7 миллиарду 250 миллион сомонӣ қарз дода шудааст, ки нисбат ба ҳаҷми давраи соли гузашта 201 миллион сомонӣ ё 3 фоиз зиёд мебошад.

Вобаста ба ин, Бонки миллиро зарур аст, ки барои зиёд намудани ҳаҷми қарз ба бахши хусусӣ ва маҳсусан, ба соҳаҳои истеҳсолӣ, нигоҳ доштани суботи низоми бонкӣ, беҳтар гардонидани сатҳу сифати хизматрасониҳо, омода кардани мутахассисони соҳаи бонкдорӣ ва баланд бардоштани савияи касбии онҳо чораҳои қатъӣ андешад.

Илова бар ин, амалияи ҳисоббаробаркунии ғайринақдӣ дар муомилоти пулии кишвар вусъат бахшида, ин тартиб соли 2019 дар пардохти хизматрасониҳо ва низоми савдо ба таври васеъ қорӣ карда шавад.

Соли 2018 ҳиссаи пули нақде, ки берун аз низоми бонкӣ дар муомилот қарор дорад, дар гардиши умумии пулии кишвар 64 фоизро ташкил кард.

Бо дарназардошти равандҳои муосир, мо бояд корро ҷиҳати татбиқи иқтисодиёти рақамӣ ва дар соҳаҳои иҷтимоиву иқтисодӣ қорӣ кардани технологияҳои рақамӣ вусъат бахшем.

Мо таъмини истиқлолияти энергетикӣ ва истифодаи самарабахши нерӯи барқ, аз бунбасти коммуникатсионӣ баровардан ва ба кишвари транзитӣ табдил додани Тоҷикистон, ҳифзи амнияти озӯқаворӣ ва дастрасии аҳолии мамлакат ба ғизои хушсифат, инчунин, вусъатдиҳии шугли пурмаҳсулро ҳамчун ҳадафҳои стратегии худ интихоб намуда, нақшаи гузариши иқтисодиёти кишварро аз шакли аграрӣ - индустриалӣ ба индустриалӣ - аграрӣ амалӣ гардонидани истодаем.

Дар натиҷаи тадбирҳои амалинамудаи Ҳукумати мамлакат дар се соли охир ҳиссаи соҳаи саноат дар маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ аз 15,2 то 17,3 фоиз афзоиш ёфт.

Дар робита ба ин ва бо дарназардошти аҳамияти соҳаи саноат дар ҳалли масъалаҳои иқтисодиву иҷтимоӣ ва таъсиси ҷойҳои корӣ пешниҳод менамоем, ки саноатикунонии босуръати кишвар ҳадафи чоруми милли эълон карда шавад.

Вобаста ба ин, зарур аст, ки то соли 2030 ҳиссаи соҳаи саноат дар

маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба 22 фоиз расонида шавад.

Барои расидан ба ин мақсад бояд амалияҳои барномаҳои соҳавии қабулгардида ва лоиҳаҳои сармоягузорӣ таҳти назорати қатъӣ қарор дода, самаранокӣ ва сифати онҳо таъмин карда шавад.

Бинобар ин, роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо бояд фаъолияти худро доир ба ҷалби сармояи мустақим, бунёди корхонаҳои нави истеҳсолӣ, ба кор андохтани корхонаҳои аз фаъолият бозмонда ва ташкили ҷойҳои корӣ вусъат бахшанд ва доир ба вазъии иҷрои корҳо ҳар нимсола ба Ҳукумати мамлакат ҳисобот пешниҳод намоянд.

Мавҷуд набудани баъзе намудҳои ашёи хом дар дохили кишвар барои истеҳсоли маҳсулоти ниҳой масъалаи ҳалталаб мебошад.

Вобаста ба ин, пешниҳод менамоем, ки ашёи хом барои коркард ва истеҳсоли маҳсулоти ниҳой воридшаванда, ба истиснои ашёи хом дар Тоҷикистон истеҳсолшаванда ва молҳои зераксизӣ, аз андоз аз арзиши иловашуда ва боҷи гумрукӣ озод карда шавад ва сохторҳои марбути дар давоми як моҳ тартиби татбиқи имтиёзи мазкурро муайян намоянд.

Тадбирҳои ҳавасмандгардонӣ доир ба ташкили истеҳсолоти ивазкунандаи воридот имкон доданд, ки аҳоли аз ҳисоби истеҳсолоти ватанӣ бо молҳои асосии хӯроқворӣ, асбобҳои рӯзгор ва масолеҳи сохтмон таъмин гардида, ҳаҷми воридоти маводи ғизоӣ аз хориҷи кишвар дар давоми се соли охир қариб се миллиард сомонӣ ё 31 фоиз коҳиш дода шавад.

Соли қорӣ аз 20 номгӯи молу маҳсулоти ба содирот нигаронидашуда афзоиши истеҳсоли 15 номгӯи он таъмин гардид.

Вале ба рақобат тобовар набудан ва баланд будани арзиши аслии маҳсулоти баъзе корхонаҳо, номукамал будани роҳҳои ҳифзи манфиатҳои содироткунандагон дар хориҷи кишвар то ҳол ба таъмин намудани гуногунсамтии истеҳсолот ва содирот мусоидат накарда истодааст.

Бинобар ин, Ҳукумати Тоҷикистонро зарур аст, ки ҳамкориҳои судмандро ҷиҳати васеъ намудани имкониятҳои содиротӣ ва транзитии мамлакат дар самти интиқоли транзитии молу маҳсулот ва ташкили "долонҳои сабз" бо кишварҳои ҳамсарҳад ба роҳ монанд.

Вазоратҳои корҳои хориҷӣ, рушди иқтисод ва савдо, Агентии содирот, раисони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо вазифадоранд, ки фаъолияти худро ҷиҳати муаррифӣ кардани маҳсулоти дар Тоҷикистон истеҳсолшуда, дарёфти бозорҳои содирот, шарикони истеҳсоливу тиҷоратӣ ва ҳифзи манфиатҳои соҳибкорони ватанӣ дар хориҷи кишвар тақвият бахшанд.

Вакилони муҳтарам! Ислоҳоти иқтисодии тайи солҳои охир амалишуда ба беҳтар гардидаи фазои соҳибкориву сармоягузорӣ ва ҷалби сармояи хориҷӣ, аз ҷумла сармояи мустақим мусоидат карда истодааст.

Ҳоло дар кишвар татбиқи 70 лоиҳаи сармоягузории давлатӣ ба маблағи умумии 30 миллиард сомонӣ идома дорад.

Дар 10 соли охир ба иқтисодиёти Тоҷикистон дар ҳаҷми зиёда аз 33 миллиард сомонӣ сармояи мустақими хориҷӣ ворид гардидааст, ки қисми зиёди он ба рушди соҳаҳои энергетика, алоқа, сохтмон, истих-

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

роҷу коркарди канданиҳои фоида-нок ва бунёди инфрасохтор равона шудааст.

Мо барои ноил шудан ба ҳадафҳои гузошташуда ҳамкориро бо шарикони рушд минбаъд низ идома медиҳем ва сармояи мустақими ҷалбшударо ба ворид намудани техникаву технологияҳои муосири истеҳсоли, таъсиси ҷойҳои кории нав ва афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти рақобатноки ватани равона мекунам.

Вобаста ба ин, Ҳукумати мамлакатро зарур аст, ки фаъолияти худро доир ба беҳсозии фазои сармоягузорӣ, ҷалби сармояи мустақими хориҷӣ ва муаррифии лоиҳаҳои сармоягузорӣ вусъат бахшад.

Ман андешаҳои худро оид ба бисёр масъалаҳои афзалиятнок, аз ҷумла танзими низоми иҷозатдиҳӣ, санҷиши фаъолияти субъектҳои хоҷагидор ва маъмурикунонии андоз 15 октябри соли ҷорӣ дар Форуми соҳибкорӣ баён карда, масъулонро барои ҳалли камбудии ҷойдошта вазиладор намудам.

Дар асоси натиҷаҳои дар ҷараёни форум бадастомада нақшаи чорабиниҳои тасдиқ гардидааст ва соҳтору мақомоти масъул бояд иҷрои онро назорат ва таъмин намоянд.

Ҳоло дар кишвар барои беҳтар кардани фазои сармоягузорӣ ҳамаи намудҳои санҷиши фаъолияти субъектҳои хоҷагидор дар асоси арзёбии хавфҳо ба роҳ монда шудаанд.

Вале талаботи қонунгузори соҳа аз ҷониби баъзе мақомоти санҷиш на ҳама вақт риоя мегардад.

Мо соли ҷорӣ бо мақсади бартараф намудани санҷишҳои беасосу такрорӣ ва фароҳам овардани фазои мусоид барои рушди соҳибкорӣ ба ҳама гуна санҷишҳои фаъолияти соҳибкорони истеҳсоли дар давоми ду сол мораторий эълон намудем, ки аз он қариб 2000 субъектҳои соҳибкорӣ дар соҳаҳои истеҳсоли бархурдор гардидаанд.

Барои тақвият бахшидан ба ин раванд, зарур мешуморам, ки солҳои 2019-2020 тамоми санҷишҳои фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ дар соҳаҳои истеҳсоли манъ карда, муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мораторий ба санҷишҳои фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ дар соҳаҳои истеҳсоли" ба ҳамаи мақомоти санҷишу назорат ва ҳифзи ҳуқуқ, аз ҷумла Прокуратураи генералӣ, Палатаи ҳисоб, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия, Бонки милли ва мақомоти андозу гумрук татбиқ карда шаванд.

Ҳамчунин, бо мақсади таъмин намудани риояи дақиқи муқаррароти қонунгузорӣ дар самти мораторий ба Прокуратураи генералӣ супориш дода мешавад, ки дар ҳамкорӣ бо Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ нисбат ба масъулони мақомоти давлатие, ки ба фаъолияти соҳибкорон беасос дахлат карда, садди роҳи рушди соҳибкорӣ мешаванд, чораҳои зарурӣ андешад.

Бо мақсади баланд бардоштани савияи донишҳои ҳуқуқӣ, молиявӣ ва иқтисодии соҳибкорон, расонида ни кумак барои таҳияи лоиҳаҳои тичоратӣ ва дарёфти роҳҳои татбиқи онҳо, бахусус, ба субъектҳои соҳибкорӣ навтаъсис ва ҷалби ҷавонон ба фаъолияти соҳибкорӣ Ҳукумати Тоҷикистон ҷиҳати дар шаҳру ноҳияҳои кишвар ташкил намудани

марказҳои хизматрасонӣ, ки дар як вақт вазифаи маркази таълимии соҳибкоронро иҷро мекунанд, чораҳои зарурӣ андешад.

Дар баробари ин, барои бартараф кардани монеаҳои маъмури, таъмин намудани самаранокии хизматрасониҳои давлатӣ ба соҳибкорон ва аҳоли ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки соли 2019 лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи хизматрасониҳои давлатӣ"-ро таҳия ва пешниҳод намояд.

Инчунин, пешниҳод менамоем, ки бо мақсади дастгирии минбаъдаи соҳибкорон дар кишварамон "300 рӯзи ислоҳот оид ба дастгирии соҳибкорӣ ва беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ" амалӣ карда шавад.

Ҳамватанони азиз!

Дар даҳ соли охир иқтидорҳои истеҳсолии низоми энергетикӣ кишвар дар ҳаҷми 1520 мегаватт зиёд карда шуд ва беш аз 1300 километр хатҳои интиқоли барқи баландшидат сохта, ба истифода дода шуданд.

Аз оғози бунёди нерӯгоҳи барқи обии "Роғун" аз ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузорӣ 24 миллиард сомонӣ, танҳо соли 2018 3,9 миллиард сомонӣ азхуд карда шудааст ва соли 2019 ба ин мақсад қариб 4 миллиард сомонӣ пешбинӣ гардида, агрегати дууми он ба кор дароварда мешавад.

Моҳи сентябри соли 2018 мо дар ноҳияи баландкӯҳи Мурғоб нерӯгоҳи барқи обии "Тоҷикистон"-ро бо иқтидори 1500 киловатт ба маблағи 80 миллион сомонӣ ба истифода супоридем, ки ба шарофати он талабот ба нерӯи барқ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон пурра таъмин карда шуд.

Ҳоло асосноккунии техникӣ ду нерӯгоҳи барқи обии дигар дар ин минтақа, яъне Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон - "Санобод" ва "Себзор" бо иқтидори умумии 211 мегаватт омода гардида, корҳо доир ба дарёфту ҷалби сармоя бо созишноҳои байналмилалӣ молиявӣ идома доранд.

Ҳукумати кишвар, дар баробари бунёди нерӯгоҳҳои барқи обии нав, ба масъалаи барқарор намудани иқтидорҳои мавҷуда таваҷҷуҳи хоса зоҳир менамоем.

Зеро дар ҳолати таҷдид накардани як қатор нерӯгоҳҳо, ки солҳои тӯлонӣ фаъолият карда истодаанд, самаранокии истеҳсоли онҳо коҳиш меёбад. Бинобар ин, ҳоло таҷдиди нерӯгоҳи барқи обии "Сарбанд" ба маблағи 1,3 миллиард сомонӣ идома дорад ва соли 2019 таҷдиди нерӯгоҳи барқи обии "Қайроққум" дар

ҳаҷми 1,9 миллиард сомонӣ ва марҳалаи якуми таҷдиди нерӯгоҳи барқи обии "Норак" ба маблағи 3,5 миллиард сомонӣ оғоз мегардад.

Баъди таҷдиди пурра тавоноии ин се нерӯгоҳ нисбат ба ҳаҷми воқеии имрӯзаи онҳо, дар маҷмӯъ, 840 мегаватт афзоиш меёбад.

Танҳо бунёди нерӯгоҳи "Роғун" имкон медиҳад, ки умри нерӯгоҳи "Норак" садсолаҳо дароз карда шавад.

Ин чунин маънӣ дорад, ки ба обанбори "Норак" аз нерӯгоҳи "Роғун" оби таҳшиншудаи соф дохил мегардад ва обанбори "Норак" аз гилу лой пур намешавад.

Илова бар ин, тавоноии нерӯгоҳҳои амалкунандаи масири дарёи Вахш 4 миллиард киловатт - соат меафзояд.

Барои боз ҳам устувор гардонидани низоми энергетикӣ кишвар кор доир ба татбиқи лоиҳаи минтақавии КАСА-1000 оғоз гардидааст, ки маблағи умумии он қариб 11 миллиард сомонӣ (қисми Тоҷикистон 3,4 миллиард сомонӣ) буда, соли 2021 ба анҷом расонида мешавад.

Ҳамчунин, худӣ ҳамаи сол барои фаъолияти самаранокии нерӯгоҳи барқи обии "Роғун" дастгоҳи муосири тақсимкунандаи элегазӣ, яъне зеристгоҳи барқӣ ба маблағи 530 миллион сомонӣ, хатҳои интиқоли барқи 500 - киловолта дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ("Роғун - Душанбе") ба маблағи қариб 750 миллион сомонӣ ва 220 - киловолтаи "Айнӣ - Рӯдакӣ" ба маблағи 250 миллион сомонӣ ба истифода супорида шуданд.

Соли ҷорӣ мо на танҳо барои ноил шудан ба истиқлолияти энергетикӣ қадами устувор гузоштем, балки бори аввал дар 27 соли соҳибистиклолии кишварамон ду соли охир мардуми мамлакатро пурра бо барқ таъмин намуда, дар ҳаҷми қариб 3 миллиард киловатт - соат нерӯи барқ содирот кардем.

Дар баробари ин, Ҳукумати мамлакат ҷиҳати ислоҳоти идоракунии соҳа, яъне таҳияи низоми нави ҳисоби хароҷоти истеҳсолу интиқол ва тақсими нерӯи барқ ва бо истифода аз низоми электронӣ ҷорӣ намудани механизми муосири баҳисобгирӣ ва ҷамъовари маблағи нерӯи барқи истифодашуда бояд тадбирҳои зарурӣ амалӣ намояд.

Вазорати энергетика ва захираҳои об якҷо бо Ширкати "Барқи Тоҷик" вазиладоранд, ки ҷиҳати кам кардани талафоти нерӯи барқ чораҳои қатъӣ андешанд.

Вобаста ба масъалаҳои рушди энергетика мехоҳам таъкид намоям,

ки истифодаи иқтидорҳои бузурги гидроэнергетикӣ Тоҷикистон барои таъмин намудани кишварҳои минтақа бо нерӯи барқи аз лиҳози экологӣ тоза- яке аз асосҳои рушди "иқтисоди сабз"- метавонад ба кам гардидани партовҳои гази карбон ба атмосфера мусоидати ҷиддӣ намояд.

Ҳоло Тоҷикистон, тибқи арзёбии созишноҳои байналмилалӣ доир ба истеҳсоли нерӯи барқи аз лиҳози экологӣ тоза дар ҷаҳон ҷойи шашумро ишғол мекунад.

Кишвари мо имконият дорад, ки баъди ба кор андохтани иқтидорҳои нав, аз ҷумла нерӯгоҳи барқи обии "Роғун" аз лиҳози фоидаи истеҳсоли нерӯи барқ аз манбаъҳои таҷдидшаванда дар ҷаҳон ба ҷойи дуюм ё сеюм барояд.

Ин саҳми Тоҷикистон дар ҳалли яке аз мушкилоти глобалӣ - кам кардани партовҳои гази карбон ба ҳавои атмосфера ва коҳиш додани оқибатҳои манфии гармшавии иқлим хоҳад буд.

Дар робита ба ин, ҳамчунин, зарур аст, ки мо ба масъалаҳои ҳифзи муҳити зист, олами набототу ҳайвонот, вазъи экологӣ ва бо ин мақсад таҷдиди назар кардани тақдир додани қонунгузори соҳа ва баланд бардоштани маърифати экологӣ аҳоли муносибати ҷиддӣ зоҳир кунем.

Хотирнишон месозам, ки ҳифзи муҳити зист, дар айни замон, яке аз роҳҳои асосии ҷалби сайёҳон мебошад.

Ҳозирини гиромӣ!

Дар шароити Тоҷикистон, ки 93 фоидаи қаламрави он аз кӯҳҳо иборат аст, соҳаҳои нақлиёти коммуникатсия барои таъмин намудани рушди иҷтимоиву иқтисодӣ аҳамияти бузург доранд.

Дар давраи соҳибистиклолӣ дар кишвар аз ҳисоби лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ беш аз 2100 километр роҳҳои мошингарди дорои аҳамияти байналмилалӣ ҷумҳуриявӣ ва зиёда аз 1000 километр роҳҳои мошингарди дохилӣ аз ҳисоби дигар сарчашмаҳои маблағгузорӣ бунёду таҷдид карда шуданд.

Танҳо соли 2018 сохтмону таҷдиди қариб 200 километр роҳи дохилӣ байналмилалӣ ва 45 пул ба анҷом расонида шуд.

Ҳоло дар соҳаи нақлиёт ба маблағи умумии 7,5 миллиард сомонӣ 14 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ амалӣ шуда истодааст.

Тайи солҳои охир дар натиҷаи бунёди шохроҳҳои мошингарди байналмилалӣ ва пайвастании Тоҷикистон бо роҳҳои Ҷумҳурии Мардумии Чин, Ҷумҳурии Ислондӣ Афғонистон, Ҷумҳурии Қирғизистон, кушода шудани роҳи оҳан ва 16 гузаргоҳи сарҳадӣ бо Ўзбекистон кишвари мо аз бунбасти коммуникатсионӣ раҳой ёфт ва ҳадафи дууми стратегиямон амалӣ гардид.

Минбаъд Ҳукумати кишвар бояд доир ба тавсеаи минбаъдаи шабакаи долонҳои нақлиётӣ ва тақвияти инфрасохтори нақлиётӣ, баромадан ба бандарҳои бахрӣ, бунёди терминалҳои наздисарҳадӣ ва марказҳои логистикӣ, навсозии заминаҳои моддиву техникӣ ва таҷдиди паркҳои нақлиётӣ, инчунин, афзоиши ҳамлу нақли молу маҳсулот тадбирҳои иловагӣ андешад.

Ҳамчунин, бо мақсади афзоиш додани ҳамлу нақли одамон ва ҳаҷми боркашонӣ бо дарназардошти мавқеи мусоиди ҷуғрофии Тоҷи-

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ

кистон чиҳати ба масири транзити ҳавой табдил додани кишвар ҷо-раҳои заруриро роҳандозӣ намояд.

Ҳадафи стратегии дигар, ки ба таъсиси ҷойҳои корӣ ва афзун гардонидани иқтидори содироти кишвар таъсири бевосита мерасонад, ҳифзи амнияти озуқаворӣ тавассути рушди соҳаи кишоварзӣ мебошад.

Бо мақсади таъмин намудани пешрафти соҳаи кишоварзӣ ва ҳифзи амнияти озуқаворӣ аз ҳисоби лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ ва буҷети давлат дар давраи соҳибистиклолӣ беш аз 12 миллиард сомонӣ равона карда шудааст.

Дар натиҷаи тадбирҳои андешидаи Ҳукумат ҳаҷми умумии маҳсулоти кишоварзӣ се баробар зиёд гардид, яъне аз 7,4 миллиард сомонӣ соли 2000 ба 21,3 миллиард сомонӣ дар соли 2018 расонида шуда, содироти маҳсулоти соҳа мунтазам афзоиш ёфта истодааст.

Дар баробари ин, зарур аст, ки барои расидан ба мақсадҳои гузошташуда дар самти рушди соҳа ва таъсиси ҷойҳои корӣ ба масъалаи нигоҳдорӣ ва коркарди маҳсулоти кишоварзӣ диққати бештар дода шавад.

Ҳоло ҳиссаи ночизи пахтаи истеҳсолшуда дар дохили кишвар коркард шуда, имкониятҳои мавҷуда, алаҳусус, дар самти таъсиси ҷойҳои корӣ дар соҳаи нассочӣ ба таври кофӣ истифода нашудаанд.

Мувофиқи маълумоти оморӣ соҳаи охир ҳамагӣ 10-12 фоизи нахи пахта дар дохили кишвар коркард мешавад.

Соли 2018 содироти нахи пахта назар ба соли гузашта ду баробар афзудааст.

Бинобар ин, бояд аз ҳисоби самаранок истифода бурдани замин, ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои бекорхобида ва азхудкунии заминҳои нав, баланд бардоштани ҳосилнокии зироатҳо ва рушди соҳаи тухмипарварӣ, зиёд кардани масоҳати гармхонаҳои доимамалкунанда ва шумораи сардхонаҳо барои нигоҳдорӣ меваҳои сабзавот оид ба бештар намудани таъминоти бозори истеъмолӣ бо маҳсулоти босифати кишоварзӣ ва афзун намудани ҳаҷми содироти маҳсулоти он ҷораҳои қатъӣ ва фаврӣ андешида шаванд.

Ҳамчунин, Вазорати кишоварзӣ ва Академияи илмҳои кишоварзӣ вазифадоранд, ки дар ҳамкорӣ бо дигар вазорату идораҳо ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ иҷроӣ барномаҳои қабулшудаи соҳаро таъмин карда, доир ба корҳои иҷрошуда ҳар шаш моҳ ба Ҳукумати мамлакат маълумот пешниҳод намоянд.

Илова бар ин, зарур аст, ки аз ҳисоби заминҳои бекорхобидаву доманакӯҳҳо майдони боғу тоқзор, аз ҷумла боғҳои интенсифӣ мунтазам зиёд карда шавад.

Дар 27 соли соҳибистиклолӣ 190 ҳазор гектар заминҳои қорам аз гардиши кишоварзӣ бароварда шуда, майдони заминҳои наздиқавлигӣ дар кишвар 135 ҳазор гектар, аз ҷумла аз ҳисоби заминҳои обӣ 52 ҳазор гектар зиёд шудааст.

Яъне ба як миллиону 400 ҳазор оила барои бунёди манзилҳои истиқоматӣ замин тақсим карда дода шудааст ва ба ҳисоби миёна беш аз 7 миллион нафар сокинони кишвар шароити манзилиашонро бештар кардаанд.

Бо ин мақсад дар 70 соли тозамони истиқлолият ҳамагӣ 77 ҳазор

гектар замин тақсим карда шуда буд.

Мо бояд азхудкунии заминҳои навро вусъат бахшида, майдони заминҳои қорамро зиёд, яъне майдони заминҳои аз гардиши кишоварзӣ беруншударо барқарор кунем, то ин ки бо дарназардошти афзоиши аҳолии талаботи мардумро бо маводи ғизоӣ таъмин намоем.

Қабули "Барномаи ислоҳоти соҳаи оби Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2016-2025", ки ҳадафи асосии он гузариш ба идоракунии муосири захираҳои об ва ҷалби сармоягузориҳои нав барои ҳалли мушкилоти об дар кишвар ба ҳисоб меравад, иқдоми саривақтӣ буда, яке аз масъалаҳои асосие, ки таваҷҷуҳи маҳсусро талаб менамояд, таъминоти аҳолии оби босифати ошомиданӣ мебошад.

Зеро об сарчашмаи ҳаёт ва манбаи асосии саломати инсон мебошад.

Бо вучуди он ки Тоҷикистон дорои захираҳои бузурги об мебошад, таъминоти аҳолии деҳоти кишвар бо оби босифати ошомиданӣ беҳбудии ҷиддиро талаб менамояд.

Ҳукумати Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо шарикони рушд татбиқи 17 лоиҳаи давлатии сармоягузорию дар самти обтаъминкунии аҳолии дар ҳаҷми 2,4 миллиард сомонӣ оғоз кардааст, ки 50 фоизи онҳо то имрӯз амалӣ гардидаанд.

Дар самти кишоварзӣ ва обёрии замин 35 лоиҳа ба маблағи умумии 5,4 миллиард сомонӣ татбиқ шуда истодааст.

Аммо ҷунонки таҳлилҳо нишон медиҳанд, зиёда аз 80 фоизи маблағ барои рушди шабакаҳои обрасонии маркази шаҳру ноҳияҳо равона мегардад.

Зарур аст, ки ба ҳалли ин масъала дар деҳот низ таваҷҷуҳи бештар зоҳир карда шавад, зеро беш аз 73 фоизи аҳолии дар он ҷо зиндагӣ мекунанд.

Мо бояд таъсири рӯзафзуни оқибатҳои тағйирёбии иқлимро ба вазъи қорҳо дар самти расидан ба идораи устувори захираҳои об ҳамеша дар мадди назар дошта бошем.

Маълум аст, ки тағйироти глобалии иқлим ба ҳаҷми захираҳои оби нӯшокии тоза ва сифати он таъсири манфӣ расонида, кишварҳо ва минтақаҳои мухталифи оламро ба вазъи ташвишовари экологӣ дучор месозанд.

Дар баробари ин, бар асари зиёд шудани аҳолии дар минтақаи мо ва умуман, дар сатҳи глобалӣ, талабот ба захираҳои об босуръат афзоиш меёбад.

Ин ду омил дар назди мо вазифаҳои нави маҷмуиро мегузорад.

Зимнан, таъкид менамоям, ки сифати давлати Тоҷикистон дар соҳаи об, дар айни замон, ба ҳалли масъалаҳои муҳими иҷтимоиву иқтисодии минтақаи Осиёи Марказӣ низ нигаронида шудааст.

Мо омодаем, ки захираҳои бузурги оби нӯшокимонро ба манфиати минтақа мавриди баҳрабардорӣ қарор диҳем.

Такроран таъкид месозам, ки истифодаи оқилонаи танҳо захираҳои нодирӣ кӯли баландкӯҳи Сарез, ки 17 миллиард метри мукаабро дар бар мегирад, имкони таъмини дарозмуддати устувори аҳолии минтақаи моро бо оби босифати нӯшокии медиҳад.

Дар доираи нақшаи ҷорабиниҳои оид ба амалигардонии даҳсолаи амал барои об тасмим гирифта шуд, ки ҳар як соли ин даҳсола ба баррасии ҳамаҷониба ва ҳаллу фасли тадриҷии мушкилоти марбут ба об бахшида шавад.

Аз ҷумла, тибқи нақшаи қорҳои созандагиву ободонӣ ба муносибати 30-солагии истиқлолияти давлатӣ дар баробари сохтмон ва таъмиру тармими иншооти таъиноти иҷтимоӣ, инчунин, мушкилоти таъминоти аҳолии оби босифати ошомиданӣ дар маҳалҳои аҳолинишин, маҳсусан, деҳот бояд ҳал карда шаванд.

Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ эълон гардидани соли 2018 ба дарки аҳамияти самтҳои мазкур дар ҳаёти иҷтимоиву иқтисодии мардуми тоҷикӣ бахшида, шумораи сайёҳоне, ки соли 2018 ба Тоҷикистон омаданд, нисбат ба соли 2017 дуюмӣ баробар афзуд, вале барои расидан ба ҳадафҳои пешбинишуда як сол басанда нест.

Дар баробари ин, соли қорӣ "Стратегияи рушди сайёҳӣ барои давраи то соли 2030" қабул гардид ва имкониятҳои сайёҳии Тоҷикистон то ҳаққи имкон муаррифӣ шуданд, лекин барои рушди инфрасохтори соҳа дар ҳамаи минтақаҳои кишвар бояд тадбирҳои иловагӣ андешида шаванд.

Бо мақсади вусъат бахшидан ба ҳалли масъалаҳои зикршуда ва бо дарназардошти зарурати инкишофи инфрасохтори деҳот пешниҳод менамоям, ки солҳои 2019-2021 "Соҳаи рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ" эълон карда шаванд.

Мақсади асосӣ аз ин пешниҳод амалигардонии талошҳои Ҳукумати мамлакат ба хотири боз ҳам обод кардани Тоҷикистон ва ҳалли масъалаҳои иҷтимоии аҳолии бо роҳи бештар намудани инфрасохтор, пеш аз

ҳама, дар соҳаҳои маорифу тандурустӣ, таъсиси ҷойҳои корӣ, таъмин кардани аҳолии деҳот бо оби босифати ошомиданӣ, бунёди таҷдиди роҳҳои маҳаллӣ, рушди инфрасохтори сайёҳӣ ва инкишофи ҳунарҳои мардумӣ, ба талаботи муосир мутобиқ сохтани сатҳи хизматрасонӣ ва баланд бардоштани неқӯаҳволии мардум дар ҳар як деҳа ва маҳалли аҳолинишин мебошад.

Ҳукумати мамлакатро зарур аст, ки барои расидан ба мақсадҳои зикршуда дар самти мазкур ва ҳамзамон бо ин, чиҳати муаррифӣи мавзӯҳои нодирӣ сайёҳӣ, ҳифз, инкишоф ва истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣ, ҳайвоноту наботот ва мероси таърихиву фарҳангӣ, фароҳам овардани шароит барои сайёҳии экологӣ, табобатӣ, варзишию шикор ва кӯҳнавардӣ тадбирҳои иловагӣ андешида.

Таъкид месозам, ки раисони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо барои вусъат бахшидан ба қорҳои ободониву бунёдкорӣ, рушди инфрасохтори деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ ва бо ин мақсад ҷалб намудани сармояи ватаниву хориҷӣ масъулияти бевосита дошта, бо ҷойи корӣ таъмин кардан ва соҳиби касбу ҳунар гардонидани мардум низ вазифаи аввалиндараҷаи онҳо мебошад.

Бо арзи эҳтиромӣ самимият ва миннатдорӣ ба мардуми шарифи Тоҷикистон, аз ҷумла соҳибкорону тоҷирон ва дигар шахсони хайрхоҳу ҷимматбаланд барои ташаббусҳои созанда мехоҳам як нуктаро таъкид намоям: ба раванди созандагии Ватан ҳар як шаҳрванди бонангу номус бояд саҳмгузор бошад ва ҳар фарди ҷомеа бояд касбу ҳунаре дошта бошад, ки бо истифода аз он зиндагии худро пеш барад.

Мо барои ҳар шахсе, ки мехоҳад касбу ҳунар, нияту нақша ва қобилияту истеъдоди худро амалӣ гардонад, яъне чиҳати худтаъкикунии шаҳрвандон шароити мусоид фароҳам меорем.

Мо ҳар амали некеро, ки ба шукронаи истиқлолият озода ва соҳибватаниву соҳибдавлатӣ анҷом медиҳем, барои ҳудудон, фарзандонамон, наслҳои ояндамон, Ватани азизу маҳбубамон - Тоҷикистон мекунем, зеро ин Ватан ва ин давлат аз ҳуди мост ва онро ба ҷойи мову шумо каси дигар обод намекунад.

Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллии ва вакилони Маҷлиси намояндагон! Ҳамватанони азиз!

Таъкид бахшидани иқтидори илмии кишвар, қорӣ кардани ихтироот дар истеҳсолот, устувор гардонидани пояҳои моддиву техникаи муассисаҳои таълимӣ, баланд бардоштани сифати таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот, ҷалби боз ҳам васеи истеъдодҳои ҷавон ба омӯзиши технологияҳои муосир ва қорҳои эҷодиву техникӣ вазифаи муҳимтарини соҳаҳои илму маориф мебошад.

Аз ин рӯ, мо ба соҳаҳои илму маориф эътибори аввалиндараҷа дода, ислохотро дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот бомаром идома медиҳем ва мушкилоти мавҷударо давра ба давра бартараф мекунем.

Мо, пеш аз ҳама, ба инкишофи зинаи таҳсилоти томактабӣ диққати ҷиддӣ дода, бояд шумораи муассисаҳои томактабиро бамаротиб зиёд намоем ва барои рушди қобилияти зеҳнии кӯдакон шароити му-

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

соид фароҳам созем.

Дар доираи барномаҳои давлатӣ ва бо иштироки аҳоли дар се соли оянда беш аз 1050 муассисаи таҳсилоти томактабӣ ва умумӣ бунёд карда мешавад, ки қисми зиёди онҳо дар деҳоти кишвар пешбинӣ гардидааст.

Бо вучуди ин, ба Ҳукумати мамлакат, Вазорати маориф ва илм, раисони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо супориш дода мешавад, ки рушди муассисаҳои таълимӣ, аз ҷумла муассисаҳои томактабӣ ва то соли 2021 ба 30 фоиз расонидани фарогирии кӯдаконро ба зинаи таҳсилоти томактабӣ таъмин намоянд.

Танҳо соли 2018 дар кишвар аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳо 151 муассисаи таҳсилоти умумӣ бо зиёда аз 73 000 ҷойи нишаст сохта, ба истифода дода шуд ва ин раванд дар оянда низ идома хоҳад ёфт.

Мо ислоҳоти низоми ҳамаи зинаҳои таҳсилро минбаъд низ давом дода, усулҳои фаъоли таълимро ҷорӣ мекунем ва ба сатҳу сифати таълим эътибори аввалиндараҷа медиҳем.

Дар робита ба ин, Вазорати маориф ва илм, Хадамоти назорат дар соҳаи маориф вазирад карда мешаванд, ки дар ҳамкорӣ бо раисони вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва дигар ниҳодҳои ҷамъиятӣ назоратро ҷиҳати баланд бардоштани сатҳу сифати дониш дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот пурзӯр намоянд.

Ҳамзамон бо ин, Вазорати маориф ва илм якҷо бо Вазорати рушди иқтисод ва савдо ва дигар сохтору мақомоти дахлдор то соли 2020 масъалаи норасоии кадрҳои омӯзгориро пурра ҳаллу фасл намояд.

Бояд гуфт, ки дар соҳаи маориф ду проблемаи асосии ҳалталаб вучуд дорад. Якум, норасоии кадрҳои соҳибкасби омӯзгорӣ ва дуюм, баланд бардоштани сатҳу сифати таълим дар тамоми муассисаҳои таҳсилоти кишвар.

Мо заҳмати устодону омӯзгоронро ҳамеша баланд арзёбӣ мекунем ва ғамхорию дар ҳақиқи онҳое, ки дар ин соҳа хизматҳои шоиста кардаанд, идома медиҳем.

Лекин пешрафти ҷомеа, тараққиёти илму техника ва технология тақозо мекунанд, ки онҳо низ барои баланд бардоштани сатҳу касбияти худ мунтазам кӯшиш кунанд.

Агар омӯзгор сатҳи баланди касбият надошта бошад, мо ҳеҷ гоҳ ва бо ягон восита сифати таълиму тарбияро беҳтар карда наметавонем.

Бинобар ин, ба Вазорати маориф ва илм зарур аст, ки фаъолияти курсҳои тақмили ихтисоси омӯзгоронро боз ҳам тақвият бахшад.

Илова бар ин, ҳамаи кормандони соҳаи маориф, аз дастгоҳи вазорат ва сохторҳои маҳаллии он то устодону омӯзгорони муассисаҳои таълимӣ, сарфи назар аз шакли молия, дар тамоми қаламрави кишвар ҳар се сол як маротиба аз аттестатсия гузаронида шаванд.

Ҳанӯз соли 2003 Фармони Президент кишвар дар бораи тақмили таълим ва омӯзиши забонҳои русиву англисӣ қабул шуда буд. Вале таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки натиҷаҳо дар ин масъала чандон қонеъкунанда нестанд.

Агар мо хоҳем, ки бо ҷомеаи пешрафтаи башар баробар қадам гузорем, бояд ба ин масъала эътибори ҷиддӣ диҳем.

Аз ин лиҳоз, ба Ҳукумати мамлакат, вазоратҳои маориф ва илм, руш-

ди иқтисод ва савдо, Академияи илмҳо супориш дода мешавад, ки дар нимсолаи аввали соли 2019 барномаи нави тақмили таълими забонҳои русӣ ва англисиро барои давраи то соли 2030 таҳия ва пешниҳод намоянд.

Бори дигар хотирнишон месозам, ки мо ин корро барои худамон, яъне ба хотири баланд бардоштани сатҳи маърифат ва тавсеаи ҷаҳонбинии наврасону ҷавонони кишвар мекунем, на бо мақсади дигар.

Мо ба солимии ҷомеа ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли низ диққати махсус дода, инфрасохтори муассисаҳои тиббӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолиро мунтазам тавсеа ва тақвим бахшида истодаем.

Ҳоло дар 19 шаҳру ноҳияи мамлакат "Барномаи кафолатҳои давлатӣ оид ба таъмини аҳоли бо кумаки тиббӣ санитарӣ дар ноҳияҳои таҷрибавии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2017-2019" амалӣ гардида истодааст ва ин таҷриба давра ба давра тамоми кишварро фаро мегирад.

Илова бар ин, дар давоми се соли оянда дар кишвар беш аз 560 беморхонаву марказҳои саломатӣ ва дигар иншооти соҳаи тандурустӣ бунёд карда мешаванд.

Бо вучуди пешравӣҳо, ҳоло низ баъзе камбудӣҳо, аз ҷумла дар масъалаи расонидани кумаки аввалияи тиббӣ, ки аз ҳисоби буҷет маблағгузорӣ мешавад, ба мушоҳида мерасанд.

Аз арзу шикоятҳои сокинони мамлакат ба унвони Дастгоҳи иҷроияи Президент бармеояд, ки дар баъзе муассисаҳои тиббӣ ҳангоми расонидани кумаки аввалияи тиббӣ аз соҳибони шахсонӣ бемору корфарда маблағ ва доруворӣ талаб карда мешавад, ки ин хилофи қонун мебошад.

Яке аз масъалаҳои, ки бо вучуди таъкидҳои доимӣ ислоҳ нашуда истодааст, ҳоло ҳам паст будани сатҳу сифати хизматрасонӣ ва муоширати табибон мебошад ва роҳбарони Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли вазираданд, ки дар ин самт тадбирҳои муассир андешанд.

Соли ҷорӣ бо мақсади пурзӯр намудани ҷавобгарии маъмури ва ҷиноятӣ барои ғайриқонунӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудан ва ба муомилот баровардани доруворӣ бесифат ё муҳлати истифодааш гузашта ё истеҳсолкардани онҳо дар мамлакат, инчунин, дар натиҷаи фаъолияти тиббӣ ба бемориҳои сироятӣ гирифтӣ шудани мизочон ба қонунгузорӣ

тағйирот ворид карда шуд.

Прокуратураи генералӣ, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва дигар мақомоти дахлдор бояд иҷро талаботи қонунро таъмин карда, дар роҳи содиршавии ин гуна қонуншиканиҳо садди устувор гузоранд.

Ҳоло дар кишвар 149 ҳазор нафар шахсонӣ маъҷуб, аз ҷумла 15 ҳазор нафар маъҷубони гурӯҳи якум, қариб 27 ҳазор нафар маъҷубони то 18-сола ва 71 ҳазор нафар ятимон умр ба сар мебаранд.

Маблағи умумие, ки ҳар моҳ аз ҳисоби буҷети давлат танҳо ба ятимон пардохта мешавад, беш аз 12 миллион сомониро ташкил медиҳад.

Мо дар оянда низ ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла ғамхорӣ дар ҳақиқи гурӯҳҳои осебпазири аҳоли, дар навбати аввал ятимону маъҷубон, шахсонӣ бесаробонмондаву эҳтиёҷманд ва нафақахӯрону собиқадоронро аз ҷумлаи вазифаҳои муҳимтарини худ мешуморем.

Мо дар замони соҳибистиқлолӣ ба рушди соҳаи фарҳанг ҳамчун таҷассумгари симои маънавии халқ, муттаҳидсозандаи нерӯҳои зеҳнӣ, баёнгари таърихи гузаштаву муосир, ойину анъана, дигар муқаддасоти миллӣ ва ташаккулдиҳандаи одоби ахлоқи ҳамида эътибори доимӣ медиҳем.

Қобили зикр аст, ки хусусан, солҳои охир таваҷҷуҳ ба ҳифзи забони давлатӣ, суннату арзишҳои ва либоси миллӣ зиёд шудааст.

Дар даврони истиқлолияти давлатӣ ойину ҷашнҳои миллӣ ва арзишҳои фарҳангии, ки дар давоми асрҳои ягонагии маънавии мардумро ҳифз мекарданд, аз қабилӣ Наврӯз, Меҳргон, Сада, Шашмақом, Фалак, атласу адрас, чакан ва монанди инҳо эҳё гардидаанд.

Бо талошҳои пайвастаи Ҳукумати мамлакат қисме аз онҳо, аз ҷумла Шашмақом ва Наврӯз ба Феҳристи мероси ғайримоддии ЮНЕСКО ва шаҳри қадимаи Саразм, Парки миллии Тоҷикистон ба Феҳристи мероси моддии ташкилоти зикршуда ворид гардидаанд ва соли оянда мусиқии Фалак, ёдгори таърихии Ҳулбуқ ва ҷашнҳои Меҳргону Сада низ ба ин соҳаи бонифузи байналмилалӣ пешниҳод карда мешаванд.

Чанде пеш бо қарори Ассамблеяи генералии ЮНЕСКО боз яке аз намунаҳои беҳтарини ҳунарҳои мардумии мо - чакан ба Феҳристи мероси фарҳанги ғайримоддии башарӣ шомил гардид.

Аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ эътироф гардидани мероси таърихиву

фарҳангии мо дар айни замон эътирофи тоҷикон ҳамчун миллати тамаддунсозу фарҳангӣ мебошад.

Мо тасмим гирифтём, ки соли 2020 ҷашни яке аз ёдгориҳои бостонии кишварамон - шаҳри қадимаи Саразмро доир намоем.

Ин чорабинӣ имкон медиҳад, ки мо маданияти беш аз 5500 - солаи аз ҷониби доираҳои илмӣ ҷаҳон эътирофшудаи худро ба ҷаҳонӣ ба таври шоиста муаррифӣ созем.

Моро зарур аст, ки ёдгориҳои таърихии худро ҳифз кунем, обод гардонем ва ба онҳо ҳамчун ҷузъи таркибии сарнавишти миллати куҳанбунёдамон муносибат намоем.

Ин қарзи мо дар назди таърих ва наслҳои оянда мебошад.

Вакилони муҳтарам!

Мо минбаъд низ мақоми занонро дар ҷомеа баланд бардошта, мавқеи онҳоро дар татбиқи сиёсати иҷтимоии давлат дастгирӣ менамоем.

Дар замони соҳибистиқлолӣ як қатор стратегияву барномаҳои давлатӣ дар ин самт амалӣ гардида, барои фаъолияти занон имкониятҳои васеъ фароҳам оварда шуданд.

Барои мисол метавон аз ду соҳаи иҷтимоӣ - маориф ва тандурустӣ ёдовар шуд, ки солҳои охир дар ин сохторҳо шумораи занону духтарон ба маротиба афзоиш ёфтааст.

Тибқи маълумоти оморӣ соли 1991 дар соҳаи маорифи кишвар аз 95 ҳазор нафар кормандон ҳамагӣ 52 фоизро занону духтарон ташкил медоданд.

Соли 2018 ин нишондиҳанда ба 70 фоиз расидааст.

Дар соҳаи тандурустӣ соли 1998 аз 45 ҳазор нафар кормандон 25 ҳазор нафари онҳо занону духтарон буданд.

Ин нишондиҳанда соли ҷорӣ аз шумораи умумии кормандони соҳа, ки 80 ҳазор нафарро ташкил мекунанд, ба 51 ҳазор нафар расидааст, ки нисбат ба солҳои пеш хеле зиёд мебошад.

Имрӯз шумораи занон дар сафи хизматчиёни давлатӣ афзоиш ёфта, соли 2018 дар мансабҳои роҳбарикунанда 19 фоиз ва дар ҳайати хизматчиёни давлатии мақомоти марказӣ ва сохторҳои тобеи онҳо 25 фоизро занону духтарон ташкил медиҳанд.

Мо ба азму ирода ва масъулиятшиносии занон ҳамчун нерӯи бузурги ҷомеа эътимоди комил дорем.

Баробари ин, медонем, ки занон дар аст, яъне ягона мавҷудест, ки инсонро ба дунё меорад ва ба ӯ ҳаёт мебахшад.

Ба ин хотир, мо масъул ҳастем, ки ба ин мавҷуди офарандаи инсоният арҷ гузорем, ранҷу машаққат ва заҳмату хизматҳои ӯро кадр намоем.

Ҳамзамон бо ин, аз модарону бонувони кишвар даъват ба амал меорем, ки дар риояи қонунҳои миллиамон "Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросими миллӣ" ва "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" боз ҳам фаъл бошанд, фарзандонро ба зиндагии мустақилона омода карда, онҳоро ба роҳи дурусти зиндагӣ ҳидоят намоянд, сарфаю сариштакориро, ки яке аз хислатҳои беҳтарини миллати қадимаи мост, риоя кунанд, дар эҳёи ҳунарҳои мардумӣ ҳамеша пешсаф бошанд, расму ойин, анъанаву суннатҳо ва фарҳанги миллиамонро ҳифз намоянд.

Бонувону модарони мо бояд, муҳимтар аз ҳама, барои поку беоло-

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ МУҲТАРАМ

иш нигоҳ доштани забони тоҷикӣ, ки мо онро маъмулан забони модарӣ меномем, кӯшиш карда, ба наслҳои оянда одоби муошират ва суҳанвариро бо ин забони ширину шоирона омӯзонанд.

Бори дигар ба падару модарони азиз муроҷиат карда, аз онҳо хоҳиш менамоем, ки ба таълиму тарбияи фарзандон аҳамияти аввалиндараҷа диҳанд.

Ҷавонон мояи ифтихор ва сарбандии Тоҷикистони азиз мебошанд.

Мо ба ҷавонон эътимоди комил дорем, дастгирии самимонаи онҳоро аз сиёсати пешгирифти давлату Ҳукумат қадрдонӣ мекунем ва нақши арзишмандашонро дар ҳамаи ҷанбаҳои ҳаёти кишвар эҳсос менамоем.

Ман ба ҷавонони кишвар барои дастгириашон аз сиёсати давлату Ҳукумат ва хизмати содиқонашон миннатдори самимӣ баён мекунам.

Имрӯз қисми асосии хизматчиёни ҷарбӣ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқро ҷавонон ташкил медиҳанд.

Аз 23 ҳазор нафар бунёдкорони иншооти азими аср - нерӯгоҳи барқи оби "Роғун" чил фоизашон ҷавонони то сисола мебошанд.

Ҳукумати Тоҷикистон барои ҷавонон тавассути оммавигардонии варзиш, табиғи тарзи ҳаёти солим ва омодагии варзишгарони касбӣ аз ҳамаи имкониятҳо истифода мекунад.

Танҳо соли 2017 дар шаҳру ноҳияҳои мамлакат ба маблағи 175 миллион сомонӣ 300 иншооти соҳаи варзиш сохта, ба истифода супорида шуд.

Имсол ин раванди созанда вусъати тоза пайдо карда, 230 иншооти навбунёди варзиш мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуд.

Шумораи умумии иншооти варзишии дар зарфи даҳ соли охир, яъне солҳои 2008-2018 ба истифода додашуда ба зиёда аз 9300 расидааст.

Ҳисси баланди миллӣ, худшиносӣ, ватандӯстӣ, ватанпарастӣ ва садоқати ҷавонони мо ба Ватан, миллат ва обу хоки сарзамини аҷдодӣ гарави амниятро осоиши ҷомеа, пешрафти давлат ва ободии имрӯзу фардои Тоҷикистони соҳибистиқлол мебошад.

Дар шароити ҷаҳони пурҳаводисӣ муосир бисёр муҳим аст, ки ҷавонони мо мисли солҳои 90-уми асри гузашта фирефтаи табиғоти нерӯҳои ифротгарои динӣ ва бадҳаҷони миллати тоҷик нагарданд, ҳамеша зираку ҳушёр ва барои ҳимояи манфиатҳои халқи тоҷик ва давлати тоҷикон омода бошанд.

Ҳозирини арҷманд!

Рушди минбаъдаи ҷомеа тақозо менамояд, ки бо мақсади танзими ҳамаҷонибаи муносибатҳои ҷамъиятӣ қонунҳои амалкунанда мунтазам тақвир дода шаванд.

Чунин тарзи танзими ҳуқуқӣ имкон медиҳад, ки мақомоти ҳокимияти иҷроия фаъолияти худро асосан ба идоракунии давлатӣ равона созанд.

Аз ин рӯ, ба субъектҳои ҳуқуқсодкунанда, аз ҷумла вакилони парламент зарур аст, ки сифати қонунҳои амалкунанда ва ба сатҳи рушди иқтисодиву иҷтимоии кишвар мутобиқ будани онҳоро мунтазам таҳлил карда, лоиҳаи санадҳои меъёри ҳуқуқӣ ба талаботи рӯз мувофиқро таҳия намоянд.

Тавре ки маълум аст, баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқӣ аҳоли омилҳои асосии эъморидавла-

ти ҳуқуқбунёд, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва таъмин намудани волоияти қонун мебошад.

Бинобар ба охир расидани муҳлати Барномаи таълим ва тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон барои солҳои 2009-2019 зарур мешуморам, ки барои даҳсолаи минбаъда барномаи нав таҳия ва қабул карда шавад.

Пешрафти минбаъдаи ҷомеа ва амалӣ намудани мақсаду вазифаҳои дарпешистода кафолати ҳамаҷонибаи адолати судиро талаб мекунад.

Зарур аст, ки барномаи нави ислохоти судиву ҳуқуқӣ таҳия карда, дар доираи он сохтор ва фаъолияти мақомоти судӣ тақвир дода шавад ва ҷиҳати баррасии босифату саривақтии парвандаҳо ва иҷрои санадҳои қабулнамуадаи мақомоти судӣ чораҳои мушаххас андешида шаванд.

Бо ин мақсад, Суди конституционӣ, Суди Олӣ, Суди Олии иқтисодӣ, Вазорати адлия ва Хадамоти иҷро дар муҳлатҳои кӯтоҳтарин барномаи нави ислохоти судиву ҳуқуқиро барои солҳои 2019-2021 таҳия ва пешниҳод созанд.

Дар паёмҳои қаблӣ ва дигар суҳанронҳои ман андешаҳои худро доир ба афзоиши хатари терроризм ва экстремизм дар ҷаҳони муосир изҳор карда будам.

Шиддати ин хатару таҳдидҳои ҷаҳонӣ, мутаассифона, имрӯз ҳам паст нашудааст.

Аз тарафи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ вақтҳои охир дастгир шудани гурӯҳҳои ҷиноятӣ, ки мехостанд дар минтақаҳои сарҳадӣ ва дохили Тоҷикистон амалҳои террористӣ анҷом диҳанд, гувоҳи ин гуфтаҳои.

Бинобар ин, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомиро зарур аст, ки бо ҳушёриву зиракии сиёсӣ ва баланд бардоштани донишу маърифати касбӣ, инчунин, бо истифода аз шакли усулҳои муосир мубориза бар зидди терроризм ва экстремизм, зуҳуроти ҷинояткорӣ муташаккили фаромиллӣ, қочоқу муомилоти ғайриқонунӣ маводи муҳаддир ва дигар қонуншиканиҳо тақвият диҳанд.

Дар ин раванд, диққати асосӣ бояд ба пешгирии намудани терроризму экстремизм, шомилшавии шаҳрвандони мамлакат ба созмону ҳаракатҳои террористиву экстремистӣ ва ба Ватан баргардонидани шахсони гумроҳшуда равона карда шавад.

Аз ин рӯ, ба Прокуратураи генералӣ, Вазорати корҳои дохилӣ ва Кумитаи давлатии амнияти миллӣ супориш дода мешавад, ки дар ҳам-

корӣ бо Вазорати адлия ҷиҳати тақвир кардани экстремизм ва таҳияи тарзи усулҳои муосирӣ муқовимат бо ин зуҳурот дар муҳлати се моҳ лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муқовимат бо экстремизм" - ро таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Таҷрибаи нишон медиҳад, ки баргарафти намудани манбаҳои маблағгузори терроризм, яъне муомилоти ғайриқонунӣ маводи муҳаддир омилҳои муҳимми пешрафт дар роҳи мубориза бо ин ҷинояти даҳшатнок ба ҳисоб меравад.

Бинобар ин, Агентии назорати маводи нашъаовар, Сарраёсати Қўшунҳои сарҳадии Кумитаи давлатии амнияти миллӣ, Вазорати корҳои дохилӣ ва дигар сохтору мақомоти давлатӣ вазифадоранд, ки дар самти мубориза бар зидди гардиши ғайриқонунӣ маводи муҳаддир тадбирҳои иловагӣ андешанд.

Ба роҳ мондани муборизаи қатъӣ бо амалҳои коррупсионӣ шартӣ муҳимми фароҳам овардани фазои ҳамдигарфаҳмӣ дар ҷомеа ва таҳкими эътимоди мардум нисбат ба сохтору мақомоти давлатӣ мебошад.

Бинобар ин, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия, Палатаи ҳисоб, Прокуратураи генералӣ ва дигар субъектҳои ваколатдори соҳа бояд ҳамкориро бо аҳоли беҳтар ба роҳ монда, ҷиҳати гузаштани садди устувор дар роҳи амалҳои коррупсионӣ тадбирҳои муассир андешанд.

Ҳамзамон бо ин, яқчо бо Вазорати адлия лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия"-ро, ки соли 2005 қабул шудааст, вобаста ба шароити имрӯза дар таҳрири нав таҳия ва пешниҳод намоянд.

Муроҷиатҳои сокинони кишвар ба Дастгоҳи иҷроияи Президент нишон медиҳанд, ки фаъолияти баъзе мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ин самт ба таври дахлдор ба роҳ монда нашудааст ва шахсони мансабдор ваколатҳои худро тибқи талаботи қонун амалӣ намесозанд.

Аз ин лиҳоз, Прокурори генералӣ зарур аст, ки яқчо бо роҳбарони вазорату идораҳо, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо риояи ҳатмии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муроҷиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ"-ро аз ҷониби шахсони мансабдор ва дигар хизматчиёни давлатӣ таъмин карда, ҳар нимсола ба Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисобот пешни-

ҳод намояд.

Зарур меонам бори дигар таъкид намоям, ки пешрафти босуботи давлат ва ҷомеа, пеш аз ҳама, ба таъмини амният, волоияти қонун, таҳкими тартиботи ҷамъиятӣ ва риояи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд асос меёбад.

Таъмин намудани тартиботи ҳуқуқӣ, амнияти давлат, суботу оромии ҷомеа, ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, инчунин, мубориза бо ҷинояткорӣ вазифаи бевоситаи хизматӣ ва қарзи вичдонии ҳар як корманди мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба ҳисоб меравад.

Аз ин рӯ, тамоми кормандони мақомоти судӣ, прокуратура, корҳои дохилӣ, амният, агентҳои назорати маводи нашъаовар, назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия бо мақсади таъмин намудани тартиботи ҷамъиятӣ, суботу оромии ҷомеа, пешгирии ва сари вақт ошкор кардани ҷиноятҳо, муайян ва баргарафти маводи муҳаддир содиқонамандии онҳо чораҳои ҷиддӣ андешанд.

Барои расидан ба ин ҳадафҳо кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бояд, пеш аз ҳама, худашон талаботи қонунҳоро дар қору фаъолияти хеш қатъиян риоя намоянд ва дар иҷрои вазифаҳои хизматӣ намунаи ибрат бошанд.

Вазъияти имрӯзаи ҷаҳон ва минтақа тақозо менамояд, ки Қувваҳои Мусаллаҳи мамлакат, бахусус, ҷузъу томҳои Қўшунҳои сарҳадӣ ҳамеша дар ҳолати омодабош қарор дошта бошанд.

Мо ба Қувваҳои Мусаллаҳи кишварамон эътимоди комил дорем ва дилпурем, ки онҳо минбаъд низ истиқлолиятро озодии Тоҷикистони маҳбубамон, амнияти давлат ва суботу оромии мардуми моро чун сипар ҳимоя мекунам.

Таъкид менамоем, ки вазъи сайёра дар ду-се соли оянда боз ҳам мураккаб мешавад. Бинобар ин, роҳбарони ҳамаи сохторҳои низомӣ ва хизматчиёни ҷарбӣ бояд ба баланд бардоштани сатҳи омодагии касбӣ, садоқат ба халқу Ватан, тарбияи кадрҳо, риояи оинномаву низомномаҳо, интизоми ҷарбӣ, таъмини амнияти давлату ҷомеа ва тартиботи ҳуқуқӣ эътибори доимӣ диҳанд.

Садди аввали мубориза бо терроризм, ҷиноятҳои муташаккили фаромиллӣ ва қочоқи маводи муҳаддир маҳз сарҳади давлатӣ мебошад.

Дар ин замина, мехоҳам бори дигар хотиррасон намоям, ки ҳифзи сарҳад вазифаи танҳо сарҳадбонон нест.

Ҳар як фарди ватандӯст бояд дар ҳифзи марзу буми Ватан, таъмини амнияти давлат ва оромиву суботи ҷомеа бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ ҳамкорӣ намояд.

Ҳукумати мамлакат ҷиҳати фароҳам овардани шароити мусоиди хизмат ба Қувваҳои Мусаллаҳ, аз ҷумла Қўшунҳои сарҳадӣ тамоми чораҳои заруриро андешида истодааст.

Тайи панҷ соли охир барои ҷузъу томҳои Қўшунҳои сарҳадӣ 170 иншооти нав сохта шуданд.

Танҳо дар ҳатти сарҳади давлатӣ бо Афғонистон, ки қариб 1400 километрро ташкил медиҳад, зиёда аз 100 иншооти ҳифзи сарҳад ба фаъолият оғоз намуданд.

Суботу оромии ҳамсоҳишварамон - Афғонистон барои мо мисли обу ҳаво зарур аст ва Тоҷикистон аз рӯзҳои аввали соҳибистиқлолӣ талош меварзад, ки дар ин кишвари дӯст сулҳи пойдор барқарор гардад.

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Гузашта аз ин, тайи солҳои зиёди Тоҷикистон ҳамчун сипар на танҳо амнияти худ, балки бехатарии минтақа, кишварҳои пасошӯравӣ ва авропуиро аз паҳншавии маводи муҳаддир, силоҳ, терроризму экстремизм ва муҳочирати ғайриқонунӣ таъмин карда истодааст.

Аз ин рӯ, мо чи аз тариқи минбарҳои байналмилалӣ ва чи дар доираи гуфтушунидҳо бо роҳбарони кишварҳои хориҷӣ ва созмонҳои байналмилалӣ пайваста даъват ба амал меорем, ки ба қазияи Афғонистон тавачҷуҳи ҷиддӣ зоҳир карда шаванд.

Мо кӯшишҳои Ҳукумати Афғонистони дӯст ва ҷомеаи ҷаҳонро ҷиҳати роҳандозӣ намудани раванди музокирати сулҳ дар кишвар, ба эътидол овардани вазъи сиёсӣ низомӣ ва таъмини рушди иҷтимоӣ-иқтисодии он ҳамаҷониба пуштибонӣ мекунем ва бори дигар изҳор мекорем, ки қазияи Афғонистон танҳо роҳи ҳалли низомӣ надорад.

Ҷангу низоъ ва муҳолифати мусаллаҳона даҳшат аст, қатлу кушторӣ одамони бегуноҳ аст, қашшоқиву бенавоӣ, бадбахтӣ, касодии иқтисодӣ ва шикасти низоми қонунӣ давлатдорист.

Мо даҳшати ҷанги шаҳрвандии солҳои 90-уми асри гузаштаре, ки душманони миллати тоҷик ба сари мо таҳмил карда буданд, ҳаргиз фаромӯш намекунем ва бо итминон изҳор мекорем, ки мардуми мо дигар ба доми фиреби душманону бадхоҳони миллат, ки то ҳанӯз аз ҳадафҳои ғаразноки худ даст накашидаанд, гирифтормебаранд.

Аз ин рӯ, мо ҳамеша ҷонибдори сулҳ дар саросари ҷаҳон ҳастем ва хоҳонем, ки тамоми муҳолифату низоъҳо, дар кадом минтақа ё кишваре, ки набошанд, танҳо бо роҳҳои осоишта ва музокирот ҳаллу фасл карда шаванд.

Ҳозирини муҳтарам!

Ҳимояи манфиатҳои миллӣ ҳамчун ҳадафи асосии сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳанӯз дар ибтидои истиқлолияти давлатӣ дар асоси усули муносибатҳои баробарӣ ва дӯстӣ бо тамоми кишварҳои ҷаҳон муайян ва поягузори гардида буд, боқӣ мемонад.

Концепсияи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳоло татбиқи шуда истодааст, идомаи мантиқии ин самт буда, ба сатҳи сифатан нав бардоштани робитаҳои байналмилалӣ кишварӣ моро дар шароити нави рушди ҷаҳонӣ таъмин менамояд.

Вазъи ноустувори ҷаҳонӣ муосир дар шароити шиддат ёфтани рақобатҳои геосиёсӣ ва геоиқтисодӣ ва афзоиши таҳдиду хатарҳои глобалӣ аҳаммияти таҳкиму густариши муносибатҳои байналмилалиро дучанд менамояд.

Бинобар ин, мо ҳамкориҳои фарогирро бо кишварҳои дуру наздик ва созмонҳои байналмилалӣ минтақавӣ идома дода, ҷиҳати пешбурди самарабахши онҳо пайваста кӯшиш хоҳем кард.

Мо ба таҳкими робитаҳои дӯстӣ ва рушди ҳамкориҳои гуногунҷанба дар минтақаи Осиёи Марказӣ аҳаммияти аввалиндараҷа медиҳем.

Густариш ва таҳкими муносибатҳо бо кишварҳои Осиёи Марказӣ, чун анъана, дар асоси дӯстиву эътимод, ҳусни ҳамҷаворӣ ва ҳамкориҳои судманд ба роҳ монда шуда, ба иҷрои ҳадафу вазифаҳо, ҳамчунин, рафъи мушкилоти муштарак равона гардидааст.

Хурсандибахш аст, ки баъди ба ҳайси Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон интихоб шудани муҳтарам Мирзиёев Шавкат Мирмонов дар раванди рушди шарикӣ гуногунҷанбаи минтақавӣ тамоюлҳои мусбат вусъат гирифта, гоҷаи он мазмуну муҳтавои нави амалӣ касб мекунад.

Бори дигар бо қаноатмандӣ хотирнишон месозам, ки соли 2018 дар муносибатҳои дучониба бо кишвари ҳамҷавор ва дӯсти мо - Ўзбекистон таҳаввулоти таърихӣ руҳ доданд ва мо тамоми масъалаҳои ҳалталабу шиддатнокеро, ки тайи зиёда аз бист соли охир байни ду кишвар ба миён омада буданд, пурра ҳаллу фасл карда, ҳамкориҳои монро ба сатҳи шарикӣ стратегӣ баровардем.

Вазорати қорҳои хориҷӣ ва дигар сохтору мақомоти дахлдори кишвар вазифадор карда мешаванд, ки ҷиҳати вусъат бахшидан ба ҳамкориҳои созандаву дарозмуддати Тоҷикистон бо кишварҳои минтақа ва дигар шарикони анъанавӣ ҳадафмандона ҷорачӯӣ намоянд.

Дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳкиму густариши робитаҳо дар доираи сохторҳои ҳамкориҳои байналмилалӣ муноҷавӣ, ҳамчунин, созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ ҷойгоҳи хосса дорад.

Чунонки зикр намудам, соли ҷорӣ татбиқи амалии ташаббуси ҷоруми ҷаҳонӣ мо доир ба масъалаҳои об - Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028" оғоз гардид, ки барои расидан ба ҳадафҳои рушди устувори марбут ба захираҳои об дар ҳамаи сатҳҳо заминаи зарурӣ ва васеъ фароҳам меорад.

Ҳамагӣ чанд рӯз пеш, яъне 20 декабри соли 2018 Маҷмаи умумии Созмони Милали Муттаҳид лоиҳаи қатъномаи пешниҳоднамудаи Тоҷикистонро таҳти унвони "Шарҳи миёнамуҳлати фароғи ҷараёни татбиқи Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор", солҳои 2018-2028" яқдилона ва бо ҳаммуаллифии 190 кишварӣ узви созмон қабул кард.

Ин қатънома ҷараёни баррасии миёнамуҳлати даҳсоларо ба танзим дароварда, баргузори ду ҷараёни муҳими ҷаҳониро пешбинӣ менамояд:

Якум, баргузори Конфронси Созмони Милали Муттаҳид доир ба Шарҳи миёнамуҳлати фароғи ҷараёни татбиқи Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор", солҳои 2018-2028" аз 22 то 24 март 2023;

Ва дуюм, ҷаласаи сатҳи балан-

ди Маҷмаи умумии Созмони Милали Муттаҳид ҷиҳати мусоидат ба татбиқи ҳадафу вазифаҳои марбут ба захираҳои об дар моҳи март соли 2021.

Ҳамин тавр, бо иқдоми ҷониби мо мавзӯи захираҳои об дар рӯзномаи Созмони Милали Муттаҳид устувор гардида, бори аввал ҷараёни сатҳи баланду фароғи созмон дар масоили захираҳои об баъди зиёда аз чил соли баргузори нахустин Конфронси созмон дар соҳаи об аз ҷониби Дабири кулли он даъват карда мешавад.

Бинобар ин, моро зарур аст, ки ҳамчун ҷониби ташаббускори масъалаҳои вобаста ба об дар сатҳи глобалӣ бомаро амалӣ гардонидани ҳадафу вазифаҳои даҳсолаи навро мунтазам пайгирӣ кунем.

Ҳамватанони азиз!

Авзои сиёсии сайёра ҳоло бисёр ноорому бесубот ва боиси ташвишу нигарони ҷиддии ҷомеаи ҷаҳон гардидааст.

Чунонки дар чандин суҳанронҳои худ иброн намудам, кӯшишҳои азнавтасимкунии ҷаҳон, мусаллаҳшавии бошито, қудратталабӣ, бархӯрди манфиатҳои иқтисодӣ тиротӣ ва ҷиҳати киберӣ торафт шиддат гирифта, ҷаҳонро ба марҳалаи нави ҷанги сард кашонидаанд ва имрӯз баъзе сиёсатмадорону қоршinosон ҳатто доир ба хатарӣ ҷанги сеюми ҷаҳон ҳарф мезананд.

Ин вазъият самаранокии мубориза бо хатару таҳдидҳои замони муосирро, ки ҳамдигарфаҳмӣ ва талошҳои муштаракӣ ҳамаи кишварҳои ҷаҳонро тақозо менамояд, коҳиш дода, баръакс, боиси пуштибонӣ ёфтани гурӯҳҳои террористиву ифротгаро аз ҷониби баъзе доираҳо ва истифодаи ин нерӯҳои даҳшатнок ба муқобили минтақаву давлатҳои алоҳида мегардад.

Ҷумҳурии Тоҷикистон бо эътирофи нақши калидӣ ва ҳамоҳангсозии Созмони Милали Муттаҳид ва ниҳодҳои дахлдори он Стратегияи ҷаҳонӣ созмонро оид ба мубориза алайҳи терроризм ва конвенсияҳои зиддитеррористии он, қатъномаҳои Шӯрои амният ва Маҷмаи умумиро асоси муборизаи муштарак бо терроризму ифротгарӣ дониста, омодагии худро ҷиҳати тақвияти минбаъдаи ҳамкорӣ дар ин арса изҳор менамояд.

Ба ин хотир, Тоҷикистон талошҳои худро вусъат бахшида, дар самти муборизаи самарабахш бар зидди хатару таҳдидҳои замони муосир, чун пештара, шарикӣ табиӣ ҳамаи давлатҳои дунё ва созмонҳои

байналмилалӣ муноҷавӣ хоҳад буд.

Ҳамватанони азиз!

Муҳтарам авзои Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намоёндогон!

Пешрафту дастовардҳои иқтисодӣ-иҷтимоӣ кишвар дар солҳои охир, камбудиву мушкилоти дар ҳаёти давлат ва ҷомеа, инчунин, дар фаъолияти баъзе зинаҳои идоракунӣ ҷойдошта ин ҷо баён шуданд ва вазифаҳои барои бартараф намудани онҳо низ муайян гардиданд.

Таъкид месозам, ки танҳо саъю талоши софдилона, ҳисси масъулият дар назди халқу Ватан ва иқдоми ташаббусҳои созанда моро ба ҳадафҳои муайяннамудаамон наздик мекунанд.

Бовар дорам, ки мардуми шарифу сарбаланд, ватандӯсту ватанпарвар ва қавиродаву заҳматдӯсти мо аз уҳдаи бартараф кардани ҳамаи мушкилот ва иҷрои ҳама гуна амалҳои неқ мебароянд, Тоҷикистони азизамонро боз ҳам ободу зебо ва пешрафта мегардонанд ва барои зиндагии арзандаи ҳар фарди Ватан шароити мусоид фароҳам меоранд.

Соли 2021 мо ҷашни бузурги 30-солагии истиқлолияти давлатии Тоҷикистони маҳбубамонро таҷлил мекунем.

Мо барои истиқболи шоистаи ин ҷашни муқаддасу мубораки миллӣ қорҳои зиёди ободониву созандагиро ба нақша гирифтаем.

Дар ин марҳалаи барои ояндаи кишварамон сарнавиштосоз ҳар яки мо - аз Роҳбари давлат, авзои Ҳукумат ва вакилони парламент сар карда, то роҳбарони ҳамаи сохтору мақомоти давлатӣ, раисони вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва хизматчиёни давлатӣ вазифадорем, ки як масъалаи муҳимро ҳамеша дар хотир дошта бошем: тибқи Конститутсия халқ сарчашмаи ҳокимияти давлатӣ мебошад, яъне ҳокимият ба халқ тааллуқ дорад.

Бинобар ин, ҳар яки мо - роҳбарони тамоми сохтору мақомоти давлатӣ ва кулли хизматчиёни давлатӣ бояд ба халқ содиқона хизмат кунем, на халқ ба мо.

Яъне мо бояд боз ҳам бештар заҳмат кашем, ба халқи азизамон содиқонаву самимона ва бо вичдони пок хизмат кунем, нақшаҳои бунёдкоронаи худро сари вақт ва бо сифати баланд ба анҷом расонем.

Мо бояд ташаббускор бошем, тамоми кӯшишу ғайрат, донишу малака ва қобилияти ташкилотчиӣ худро барои раҳнамоӣ кардани мардуми шарифи Тоҷикистон ва ҳар як фарди бонангу номуси ҷомеа ба қорҳои ободонӣ сафарбар намоем.

Мо бояд аз истиқлолияти озодӣ ва соҳибватаниву соҳибдавлатӣ шукрона кунем, шукронаи Ватани соҳибхитиёру маҳбубамонро ба ҷо орем, онро сидқан дӯст дорем, ба давлати соҳибистиқлоламон содиқ бошем, ҳамаи саъю талоши худро ба хотири пешрафтиву нерӯманд гардонидани он ва дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам баланд бардоштани нуфузу эътибори Тоҷикистони азизамон равона кунем.

Ин аст, мувоҷиати ман ба шумо - мардуми азизу шарафманди Тоҷикистон, вакилони мақоми олии қонунгузори мамлакат, авзои Ҳукумат ва кулли хизматчиёни давлатӣ!

Ба ҳар кадоми шумо, вакилони халқ, ҳозирини гиромӣ ва кулли мардуми шарифи Тоҷикистон саодати рӯзгор ва барори қору комёби орзумандам!

Ҳамеша сарфарозу сарбаланд бошед, ҳамватанони азиз!

ОЛИМОНИ СЕРМАҲСУЛИ СОЛ

Раёсати илм ва инноватсияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ наири китобҳои дарсӣ, васоити таълимӣ-методӣ ва мақолаҳои илмӣ устодони донишгоҳро дар соли 2018 омӯхта, "Олимони сермаҳсули сол"-ро муайян намуд.

Қайд кардан ба маврид аст, ки олимони зерин дар соли 2018 мақолаву китобҳои фаровоне навишта, баҳри донишҷӯёну муҳаққиқон пешниҳод намудаанд. Онҳо пайвасти дар маҷаллаҳои илмӣ ва рӯзномаву ҳафтаномаҳо мақола чоп намуда, инчунин дар конференсҳои ҷумҳуриявӣ байналмилалӣ ширкат варзида, бо маърузаҳои илмӣ баромад намудаанд.

Раёсати донишгоҳ ва ҳайати омӯзгорону донишҷӯён ба онҳо дар соли 2019 хушиҳои рӯзгор ва саломати бардавомро таманно доранд.

1. **Абдулло ҲАБИБУЛЛО**, математики тоҷик, доктори илмҳои физика-математика (2009), профессор (2014), узви вобастаи АИ ҶТ (2017), барандаи Ҷоизаи ба номи Исмоили Сомонӣ барои олимони ҷавон (1998), Аълочии маорифи Тоҷикистон (2006) дорандаи ордени "Шараф дараҷаи 2" (2015), ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ;

2. **Самариддин КАРИМОВ**, физик-химик тоҷик, доктори илмҳои химия (1987), профессор (1990), узви пайвасти АМТ (1992), узви пайвасти филиали АМБ (ФР, 1994), узви пайвасти Академия ва Институтҳои муҳандисии байналмилалӣ давлатҳои исломӣ (2000, Урдун, Уммон), Ходими шоистаи илми Ҷумҳурии Тоҷикистон (1995), Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон (2000), дорандаи нахустпатенти №ТJ 623-и Идораи давлатии патенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (2012), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1985), Аълочии маорифи мактабҳои олии СССР (1988);

3. **Маҳмадулло ИБОДОВ**, файласуфи тоҷик, доктори илмҳои фалсафа (1991), профессор (1992), Корманди шоистаи Тоҷикистон (2011), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1998), профессори кафедраи фалсафа;

4. **Чумъахон АЛИМИЙ**, забоншиноси тоҷик, рӯзноманигор, қоршиноси мустақил, собиқадори ҷанги Афғонистон, доктори илмҳои филология (1996), профессор (2014), Корманди шоистаи Тоҷикистон (2015), мудири кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он;

5. **Ислом ҒУЛОМОВ**, математик, педагоги тоҷик, доктори илмҳои педагогика (2012), профессор (1991), Корманди шоистаи Тоҷикистон (1995), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1977), "Олими беҳтарини сол" (2012), профессори кафедраи таҳлили математикӣ ва назарияи функсияҳо;

6. **Маҳмуд АБДУЛЛОЕВ**, муаррихи тоҷик, доктори илмҳои таърих (2012), профессор (2013), Корманди шоистаи Тоҷикистон (2013), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1995), иштирокдори гуфтушунидҳои гайрирасмӣ тоҷикон оид ба созишномаи сулҳ дар шаҳри Душанбе (1994-1995) ва Санкт-Петербург (1997), профессори кафедраи таърихи халқи тоҷик;

7. **Салим МИРЗОЕВ**, доктори илмҳои педагогика (2011), профессор (2012), узви вобастаи АИ педагогӣ ва иҷтимоии Федератсияи Россия (1993), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1995), профессори кафедраи химия ва биология;

8. **Муҳаббат ИЗЗАТОВА**, доктори илмҳои педагогӣ, дорандаи медали "Хизмати шоиста" (2015), профессори кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ;

9. **Ғоиб МИРЗОЕВ**, номзади илмҳои филологӣ, Корманди шоистаи Тоҷикистон (2015), дорандаи медали "Бист соли Ғалаба дар Ҷанги Бузурги Ватани 1941-1945" (1965), дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он;

10. **Гурез ИБРОҲИМОВ**, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогика, Корманди шоистаи Тоҷикистон (1999);

11. **Давлатмурод РАСУЛОВ**, номзади илмҳои педагогика, Корманди шоистаи Тоҷикистон (2016), дотсенти кафедраи педагогика;

12. **Ёралӣ СОДИҚОВ**, номзали илми филология, дотсенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;

13. **Хурсанд АЪЗАМОВ**, муаррихи тоҷик, номзади илмҳои таърих (1993), дотсент (1990), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1995), дотсенти кафедраи сиёсатиносии;

14. **Эраҷ ДАВЛАТОВ**, забоншинос, номзади илми филология, и. в. дотсент, сардори Раёсати илм ва инноватсия, узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон;

15. **Саидаҳтам ЮНУСОВ**, муаррих, номзади илмҳои таърих (1978), дотсент (1978), профессори ФР (2012), профессори фахрии Донишгоҳи миллии Ҷумҳурии Қазоқистон (2012), Аълочии мактабҳои олии СССР (1983), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1980), дотсенти кафедраи таърихи халқи тоҷик;

16. **Сафар ХОЛИҚОВ**, химик, номзади илмҳои химия (2001), дотсенти кафедраи химия ва биология;

17. **Қуған ИЗЗАТУЛЛОЕВ**, педагог, номзади илмҳои педагогика (1984), дотсент (1991), Корманди шоистаи Тоҷикистон (1995), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1974), мушовири ректор;

18. **Пиралӣ НАЗАРОВ**, сиёсатиносии, номзади илмҳои сиёсӣ (2004), узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон (2011), Аълочии маорифи Тоҷикистон (2010), дотсенти кафедраи сиёсатиносии;

19. **Зайналбӣ ХОЛИҚОВА**, номзади илми филология, дотсент, мудири кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;

20. **Чумъахон БОБОҚУЛОВ**, номзади илми филология, мудири кафедраи адабиёти хорича ва МТЗАР;

21. **Гулҷеҳра МУРОДОВА**, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ;

22. **Мунир САҒАРОВ**, педагог, номзади илмҳои педагогика, дотсент, барандаи Ҷоизаи "Олими ҷавон-2013"-и Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳуқумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Хатлон, декани факултаи физика ва математика;

23. **Садбарг ШЕРАЛИЕВА**, номзади илми филология, мудири кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;

24. **Чумъахон БАРОТОВ**, номзади илмҳои география, мудири кафедраи география ва сайёҳӣ;

25. **Комила АСОЕВА**, номзади илми филология, дотсенти кафедраи забони адабии ҳозираи рус;

26. **Муҳаммаднаим МИРСАИДОВ**, иқтисодчӣ, номзади илмҳои иқтисод (2012), барандаи Ҷоизаи Раёсати ҷавонон, варзиш ва сайёҳии вилояти Хатлон (2013), дотсенти кафедраи назарияи иқтисодӣ.

Абдулло
ҲАБИБУЛЛО

Самариддин
КАРИМОВ

Маҳмадулло
ИБОДОВ

Чумъахон
АЛИМИЙ

Ислом
ҒУЛОМОВ

Маҳмуд
АБДУЛЛОЕВ

Салим
МИРЗОЕВ

Муҳаббат
ИЗЗАТОВА

Ғоиб
МИРЗОЕВ

Гурез
ИБРОҲИМОВ

Ёралӣ
СОДИҚОВ

Хурсанд
АЪЗАМОВ

Давлатмурод
РАСУЛОВ

Саидаҳтам
ЮНУСОВ

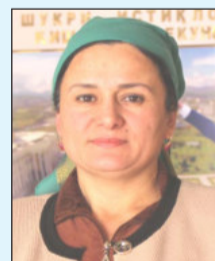
Сафар
ХОЛИҚОВ

Қуған
ИЗЗАТУЛЛОЕВ

Эраҷ
ДАВЛАТОВ

Зайналбӣ
ХОЛИҚОВА

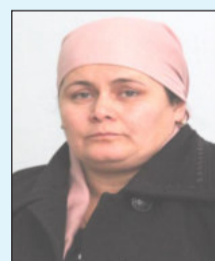
Чумъахон
БОБОҚУЛОВ

Пиралӣ
НАЗАРОВ

Мунир
САҒАРОВ

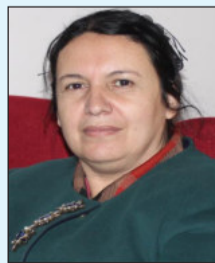
Садбарг
ШЕРАЛИЕВА

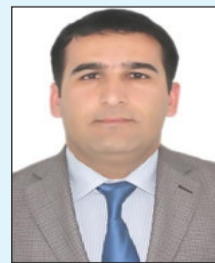
Чумъахон
БАРОТОВ

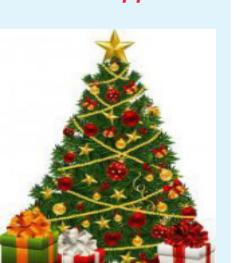
Гулҷеҳра
МУРОДОВА

Комила
АСОЕВА

Муҳаммаднаим
МИРСАИДОВ

ДАСТОВАРДҲОИ ИЛМӢ ДАР СОЛИ 2018

Бояд зикр намуд, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар соли 2018 низ ба мисли солиёни пешин ба дастовардҳои назарраси илмию таҳсилӣ мушарраф гардид.

Дар соли 2018 заминаи кадрӣ мустақкам гардида, як рисолаи докторӣ (Мариё Бобоев) ва 6 рисолаи номзадӣ (Даминова Арафамо, Темуров Ҷаҳонгир, Каҷкуллоев Абдуҳолик, Ғуломова Садбарг, Расулова Лутфия, Зулфиев Гадомад) дар мавзӯҳои муҳталифи илмӣ дифоъ гаштанд.

Ҳайати эҷодии рӯзнама хост, то онҳоро ба хонандагон муаррифӣ намояд.

1. **БОБОЕВ МАРИЁ**, доктори илмҳои биологӣ, дотсенти кафедраи химия ва биология;

2. **ДАМИНОВА АРАФАМО**, номзади илмҳои педагогӣ, саромӯзгори кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ ва кори иҷтимоӣ;

3. **ТЕМУРОВ ҶАҲОНГИР**, саромӯзгори кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он;

4. **КАҶКУЛЛОЕВ АБДУҲОЛИҚ**, номзади илмҳои иқтисодӣ, декани факултати молиявию иқтисодӣ;

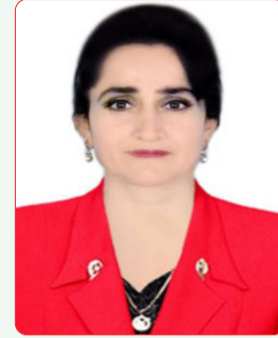
5. **ҒУЛОМОВА САДБАРГ**, саромӯзгори кафедраи адабиёти рус ва хориҷӣ бо МТЗАР;

6. **РАСУЛОВА ЛУТФИЯ**, саромӯзгор, мудири кафедраи иқтисод ва идора;

7. **ЗУЛФИЕВ ГАДОМАД**, саромӯзгори кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика, мудири шуъбаи магистратура.

БОБОЕВ
МАРИЁ

ДАМИНОВА
АРАФАМО

ТЕМУРОВ
ҶАҲОНГИР

КАҶКУЛЛОЕВ
АБДУҲОЛИҚ

ҒУЛОМОВА
САДБАРГ

РАСУЛОВА
ЛУТФИЯ

ЗУЛФИЕВ
ГАДОМАД

ҲАЗИҶОИ СОЛИНАВӢ

Ба академик Самариддин Каримов

Устоди азиз, илоҳӣ садсола шавӣ,
Ҳам бардаму ҳам шоду ҳазорсола шавӣ.
Камбуд бигӯӣ, ки мо ислоҳ шавем,
Бар миллати хеш ҳамеша гамхор шавем.

Ба муаллимаи факултаи филологияи рус Сағронбӣ Раҳимова

Сафед кардӣ мӯятро баҳри корат,
Фидой ҳастӣ бар ин қору борат.
Бихандӣ, хандад ин дунёи фонӣ,
Зи лутфу чехраи чун нурборат.

Ба ноиби ректор оид ба таълим Сафар Ҳолиқов

Ба устоди факултаи таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ Маҳмуд Абдуллоев

Донишгоҳ бароят ҷойи қор аст,
Ҳам ҷойи барору ҳам қарор аст.
Тарсанд зи шумо донишҷӯён,
Зеро ки барошон имтиҳон аст.

Марди босабр ҳастиеу ҳам бовиқор,
Даршиканҳоро бикардӣ титутор.
Медавӣ аз ин тараф бар он тараф,
Рӯзадору мӯзадору кӯзадор.

Ба устоди факултаи химия, биология ва география Салим Мирзоев

Падари биология дар факулта,
Кори Шумо бо дарахту бутта.
Доим ба маҷолис ҳаст суҳанҳот:
"Мо стмби донишгоҳ-факулта"

Ба омӯзгори факултаи физика ва математика Шамсиддин Шарифов

Ҳама номзад шуду мондӣ ассистент,
Ҳама "оқил" шуду мондӣ ассистент.
Шунидем, ки бигуфтед бо ҷамоат:
"Бимонам то ба марг ҳамчун ассистент".

Ба ноиби ректор оид ба илм ва инноватсия Шарофат Худойдодова

Илмро дар ҳаҷон машҳур кардӣ,
Зи қалби душман шарро дур кардӣ.
Барои ҳар супориши садорат.
Гирифта мактубу гур-гур кардӣ.

Ба устоди факултаи филологияи тоҷик ва журналистика Нуралӣ Аюбӣ

Шеър гуфтӣ, меҳр гуфтӣ доимо,
То бигардӣ ҷо ба қалби ҳукамо.
Лек нашнохтанд туро бо шоирӣ
Бо Зафарча гашти машҳури само.

БАҲРИДДИН-УСТОДИ ВАРЗИШИ ДАРАҶАИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Рӯзи 12-уми декабри соли 2018 бо ташаббуси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мусобиқаи ҷумҳуриявӣ оид ба "вазнбардорӣ" байни ҷавонон (писарон ва бонувон) гузаронида шуд, ки дар он донишҷӯи донишгоҳи Нуриддин Баҳриддин иштирок намуда, насиби ҷойи 1-ум гашт ва бо диплому ифтихорномаи кумитаи кадрдонӣ карда шуд.

Инчунин, Баҳриддин бо фармони Раиси кумита ба шаҳодатномаи Устои варзиши дараҷаи байналмилалӣ мушарраф гардонида шуд.

ДИПЛОМИ ДАРАҶАИ 1

Соли 2018 низ Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Озмуни илмӣ-таҳқиқотии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ - "Донишҷӯ ва пешрафти илмию техникаи дар соли 2018" бахшида ба Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ ва ҷашни 27-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронид.

Дар ин озмун Латифов Манучеҳр, донишҷӯи соли 2-юми факултаи физика ва математикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ иштирок намуда, голиби ҷойи 1-ум гардид ва насиби Дипломи дараҷаи 1-ум гашт.

Инчунин, Давлатов Эраҷ, сардори Раёсати илм ва инноватсия барои тайёр ва омода кардани шогирдон дар даври ҷумҳуриявӣ озмуни мазкур бо ифтихорномаи Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз гардонида шуд.

ДОВУД-КИТОБХОНИ БЕҲТАРИН

Санаи 13-уми декабри соли 2018 бо ташаббуси Муассисаи давлатии "Китобхонаи оммавии вилояти Хатлон ба номи Садриддин Айни дар шаҳри Кӯлоб" озмуни ҷумҳуриявӣ "Китобхони беҳтарин" гузаронида шуд.

Дар ин озмун Наимов Довуд, донишҷӯи соли 4-уми факултаи филологияи тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ иштирок намуда, барои саҳми арзанда гузоштан дар баланд бардоштани мақому манзалати китоб ва китобхонаҳо дар ҷомеа, ҳифзу нигоҳдории хазинаи гаронбаҳои миллат ва ташвиқи адабиёти беҳтарини илмӣ-оммавӣ насиби ҷойи 1-ум гашт ва бо тӯҳфаву ифтихорномаи кадрдонӣ карда шуд.

Ифтихорномаи кадрдонӣ карда шуд.

МАРҶОНА ДАР ВАЗНБАРДОРӢ ҶОИ 1-УМРО ГИРИФТ!

Рӯзи 12-уми декабри соли 2018 бо ташаббуси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мусобиқаи ҷумҳуриявӣ оид ба "вазнбардорӣ" байни ҷавонон (писарон ва бонувон) гузаронида шуд, ки дар он донишҷӯи факултаи омӯзгорони донишгоҳи Марҷонаи Савзаали иштирок намуда, насиби ҷойи 1-ум гашт ва бо диплому ифтихорномаи кумитаи кадрдонӣ карда шуд.

ОЗМУНИ "БИКӢШ, ТО ДОНО ШАВӢ"

Бо дастгирии раёсати донишгоҳи дар маркази истеъдодҳои ҷавон озмун таҳти унвони "Бикӯш, то доно шавӣ" байни дастаҳои факултаҳои донишгоҳи баргузор гардид. Мақсади асосии озмун пеш аз ҳама дастгирии ҷавонони лаёқатманд, дарёфти чеҳраҳои нав ва ҳарчи бештар ба китобхоню илмомӯзӣ ҷалб намудани таваҷҷуҳи онҳо мебошад. Озмуни маз-

кур аз се давр иборат аст. Аллакай даври якуми озмун ба анҷом расид. Гурӯҳи факултаҳо, ки ба даври 2-юм роҳ ёфтанд: факултети филологияи тоҷик ва журналистика, филологияи хориҷӣ, омӯзгорӣ, физика ва математика, таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ мебошанд. Голибони озмунро тӯҳфаҳои хотиравӣ интизор аст.

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дафтарчаи имтиҳоние, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2017 ба донишҷӯи соли 2-юми факултаи молиявӣ иқтисодӣ (шуъбаи рӯзона) Давлатов Исро Сафаралиевич додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит доништа шавад.

XXXX

Дафтарчаи имтиҳоние, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соли 2006 ба донишҷӯи факултаи таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ (шуъбаи ғоибона) Раҳмонова Адолат Мадамонова додааст, бинобар сабаби гум шуданаш аз эътибор соқит доништа шавад.

ХАЙРУЛЛО РОҲАТ БА ЧЕМПИОНАТИ ҶАҲОН-2020 ГИРИФТ!

Санаи 12-уми декабри соли 2018 дар шаҳри Душанбе бахшида ба Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мусобиқаи кушоди МДММВЗО оид ба варзиши сабук гузаронида шуд, ки дар ин мусобиқа ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ Шоимардонов Хайрулло иштирок намуда, сазовори ҷойи 1-ум гардид ва бо ифтихорномаи медал сарфароз гардонида шуд.

Инчунин, Шоимардонов Хайрулло барои муваффақиятҳои пайдарпаяш роҳат ба Чемпионати ҷаҳон, ки соли 2020 гузаронида мешавад, гирифт.

Маъмурият, ҳайати профессорону омӯзгорон, донишҷӯён ва ҳайати эҷодии Рӯзномаи "Анвори дониш" Хайрулло ба хотири музаффарияти навбатияшон табрику таҳният гуфта, баҳрашон дар оянда комгоҳҳои беназирро таманно доранд.

АКСИЯ: ТАҚСИМИ ОШИ ПАЛОВ БА ДОНИШҶӢЁНИ ХОБГОҲ

Садорати факултаи молиявӣ иқтисодӣ дар партави "Донишгоҳи ман" ба донишҷӯёне, ки дар хобгоҳ истиқомат мекунанд, хӯроки миллӣ - оши палов таҳия намуда, ба онҳо тақсим кард.

Бояд зикр нумуд, ки дар хобгоҳ зиёда аз 300 нафар донишҷӯён истиқомат дошта, аз ноҳияҳои дурдасти ҷумҳурии мебошанд. Ин кори хайр боиси таҳсин аст.

АКСИЯ: КӢМАК БА ОМӢЗГОРОН ВА ДОНИШҶӢЁН

Роҳбарияти факултаи филологияи рус дар аксияи "Донишгоҳи ман" иштирок намуда, дар арафаи ҷашни Соли нави мелодӣ ба 6 нафар омӯзгор, 2 нафар корманди техникӣ, 2 нафар посбон ва 1 нафар фарроше, ки солҳои тулонӣ дар донишгоҳи қору фаъолият намуда истодаанд, ба маблағи 100 сомонӣ дар шакли маводи озӯқаворӣ тӯҳфа намуданд. Инчунин, бо дастгирии бевоситаи донишҷӯёни факултет ба 11 нафар донишҷӯёни ятиму камбизоат идрорпулии яқвақта бахшида ба Соли нави мелодӣ дода шуд.

Дар баробари ҳамаи ин ғамхориҳои

садорати факулта ба донишҷӯёне, ки пайваста дар қорҳои ҷамъиятии факултаву донишгоҳ саҳми беандоза доранд (Ҳоҷаев Муҳаммад, Содиқов Тоҷиддин, Давлатзода Моҳлиқоб, Гулмадова Гулнора, Абдурахмонова Ширинмоҳ) бо "Сипоснома" сарфароз гардонида шуданд.

Гуфтан ҷои аст, ки дар ҷамъбасти "Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ" дар факулта сарпарастии гурӯҳи 103-юм Худойодова Обидамо "Куратори беҳтарин" доништа шуда, аз ҷониби садорати факулта бо "Сипоснома" кадрдонӣ карда шуд.

ТАШРИФИ НАМОЯНДАГОНИ МАРКАЗИ КОНФУТСИӢ БА ДОНИШГОҲ

Рӯзи 19-уми декабри соли 2018 як гурӯҳи кормандон аз Маркази Конфутсий, ки дар шаҳри Душанбе мавҷуд аст, ба донишгоҳи ташрифи оварданд.

Нахуст меҳмононро ректори донишгоҳ доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҶТ Абдулло Ҳабибулло пешвоз гирифта, ба факултаҳо ва сохторҳои донишгоҳи онҳо рошнос намуд.

Сипас, бо донишҷӯёни факултаи филологияи хориҷӣ дидор анҷом дода, вобаста ба самтҳои фаъолияти ҳеш маълумот доданд.

Аз тарафи донишҷӯёни ихтисоси англисӣ-хитой барномаи фарҳангӣ таҳия гардида, ба меҳмонон пешкаш карда шуд.

Инчунин, миёни донишҷӯён ва кормандони Маркази Конфутсий саволу ҷавоб сурат гирифт.

ТАЪЗИӢ

Садорат, ҳайати профессорону омӯзгорон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ нисбат ба даргузашти ассистенти кафедраи молия ва қарз

МАНУЧЕҲР БОБОЕВ

андӯҳгин буда, ба аҳли оила ва ҳешовандону наздикони марҳум аз даргоҳи Худованд сабри ҷамил металабанд.

Рӯҳат шод ва хонаи охиратат обод бод!

ИНТИХОБИ ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ КҶЛОБ БА НОМИ АБӮАБДУЛЛОҲИ РӮДАКӢ - РАВЗАНАИ ФАРДОИ ДУРАХШОНИ ШУМО!

ИХТИСОСҲО			ШУЪБАИ РӮЗОНА ройгон ва шартномавӣ	ШУЪБАИ ТАҲСИЛОТИ ФОСИЛАВӢ ройгон ва шартномавӣ
№	Рамз	Номгӯй	Нархномаи таҳсил	Нархномаи таҳсимл
1.	1020501	Математика	2100	1650
2.	131030302	Математикаи амалӣ	1700	0
3.	102050401	Физика. Математика	2100	0
4.	102050403	Физика. Таълими меҳнат	1700	0
5.	1020505	Информатика	2100	0
6.	1020602	Технология (аз рӯи самтҳо)	1700	0
7.	102040601	Химия. Биология	2200	2200
8.	1020406	Химия. Экология	2200	2200
9.	1020404	Биология. Экология	2200	0
10.	131010103	Биология (биотехнология)	2200	0
11.	1020402	География	1700	0
12.	13102010203	Географияи сайёҳӣ ва менечменти сайёҳат	2200	2200
13.	1890101	Сайёҳӣ ва меҳмондорӣ	2250	0
14.	125010403	Андоз ва андозбанӣ	3600	0
15.	125010803	Баҳисобгирии бухгалтерӣ, таҳлилва аудит дар муассисаҳои бучетӣ ва илмӣ	3500	2600
16.	126010101	Идораи мақомоти маҳалӣ	3600	0
17.	1250103	Иқтисодиёти ҷаҳонӣ	3600	0
18.	1250107	Иқтисодиёт ва идора дар корхона	3500	2700
19.	125010402	Кори бонкӣ	3300	0
20.	1260203	Маркетинг	3300	2700
21.	126020206	Менечменти иҷтимоӣ (маориф)	3300	2700
22.	1250104	Молия ва қарз	3300	0
23.	1020302	Забон ва адабиёти рус	2200	2200
24.	102030401	Забон ва адабиёти рус Забон ва адабиёти тоҷик	2200	0
25.	1020301	Забон ва адабиёти тоҷик	2100	1650
26.	1230108	Рӯзноманигорӣ	2100	0
27.	121050103	Забоншиносӣ ва технологияи нави иттилоотӣ	1800	0
28.	1020306	Забони хориҷӣ (англисӣ)	2700	0
29.	102030601	Забони англисӣ Забони олмонӣ	2700	0
30.	1020307	Забонҳои хориҷӣ (забони англисӣ - хитой)	2700	0
31.	1010201	Таҳсилоти ибтидоӣ	1700	1650
32.	1010202	Таҳсилоти ибтидоӣ. Ихтисоси иловагӣ	1700	1650
33.	101020203	Таҳсилоти ибтидоӣ. Санъати мусикӣ	1700	0
34.	1010102	Таҳсилоти томактабӣ. Ихтисоси иловагӣ	1700	1650
35.	1030403	Равоншиносии амалӣ	1700	0
36.	1030301	Логопедия	0	0
37.	103030201	Дефектология	0	0
38.	1030304	Олигофренопедагогика	0	0
39.	1030302	Сурдопедагогика	0	0
40.	1230111	Китобхонашиносӣ ва китобшиносӣ (аз рӯи самтҳо)	0	1700
41.	1020101	Таърих	1700	1650
42.	1020102	Таърих. Ихтисоси иловагӣ (ҳуқуқ)	2600	2600
43.	1230101	Муносибатҳои байналмилалӣ	3300	0
44.	1030201	Тарбияи ҷисмонӣ	2100	2100
45.	1030202	Тарбияи ҷисмонӣ. Омодагии дифои ҳарбӣ	2100	2100
Таҳсилоти дуюм				

Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ қабули докталабонро барои соли таҳсили 2019-2020 ба 9 факулта аз рӯи 45 равияҳои таҳассусӣ эълон менамояд. Бо интихоби ихтисосҳои мавҷудаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Шумо метавонед соҳиби маълумоти олии дар равияҳои филология фарҳангӣ, рӯзноманигорӣ, омӯзгорӣ равшаносӣ, таъриху ҳуқуқ, муносибатҳои байналмилалӣ, риёзӣ табиӣ, молиявӣ иқтисодӣ, варзишӣ ҳарбӣ, менечменту сайёҳат, китобхонашиносӣ таҳсилоти фарогир гардида, донишу маҳорат ва малакаҳои таҳассусӣ хешро бо Стандартҳои байналмилалӣ таҳсилот мутобиқ созед.

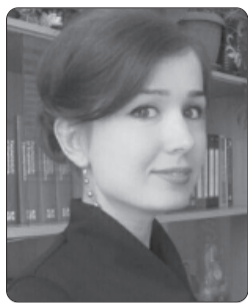
Донишгоҳ дорои синфхона ва улоқҳои муҳаққаз бо технологияҳои замонавӣ, пайваст ба интернетӣ баландсуръат, толорҳои маҷлисӣ ва варзишӣ барҳаво, маркази омӯзишӣ забонҳо, Парки технологӣ, қитъаҳои таҷрибавию истеҳсолӣ буда, ба муҳассилин мутахассисони соҳибтаҷриба, докторону профессорон ва номзадҳои илм таълим медиҳанд.

Ҳамчунин, дар курсҳои кӯтоҳмуддати тайёрии донишгоҳ докталабон аз рӯи кластерҳои таҳассусӣ аз ҷониби Маркази Миллии Тестӣ пешниҳодшуда омода карда мешаванд.

ЭКОТУРИЗМ ВА РУШДИ УСТУВОРИ ҶОМЕАҶОИ МАҲАЛЛӢ

Маърифат САЙДАЛИЕВА,
университети кафедраи менеҷмент ва маркетинги ДДК
ба номи А. Рӯдакӣ, таҷрибаомӯзи Донишгоҳи
Чорчя (Атлантика, ИМА)

Экотуризм яке аз бахшҳои босуръат рушдбанди саноати сайёҳӣ буда, тибқи ақидаи коршиносон ҳамасола 10-15% афзоиш ёфта истодааст. Хусусиятҳои экотуризм ҳамчун туризми масъулияти экологидошта бо ташкил кардани ташири ба минтақаҳои ҳифзшуда бо мақсади баҳрабарӣ ва қадри кардани табиат асос ёфтааст. Экотуризм метавонад сайёҳонро ҳам ба туризми фарҳангӣ ва табиатӣ (муҳитӣ) ҷалб кунад ва ҳамчунин метавонад сарчашмаи даромад барои мардуми маҳалҳои алоҳида гардида ба рушди ин ҷомеаҳо мусоидат кунад.

Бо дарназардошти таваҷҷуҳи рӯзафзуни сайёҳон ба минтақаҳои дурдаст, афзоиши бахши экотуризм дар ширкатҳои сайёҳӣ, хусусан дар кишварҳои рӯ ба тараққи мушоҳида мегардад, ки Тоҷикистон низ ин ҷо истисно нест.

Тоҷикистон мамлакати қуҳанбунёд таваҷҷуҳи сайёҳонро бештар бо фарҳанги бой ва табиати беназираш ҷалб мекунанд. Солҳои охир деҳаҳои дурдасти Тоҷикистон ба хотири табиати нотакрор ва урфу одатҳои аҳолии маҳалли маърифати омӯзиш ва шиносии намоҳадагон кишварҳои ғарбӣ гаштаанд. Таъд аст, вале сайёҳонро бештар на он маҳалҳо, ки ободанд, балки асосан он минтақаҳои дурдаст, ки осебпазир ва на он қадар рушддошта ҳастанду ҳатто ҳаффи аз байн рафтани фарҳанги онҳо вуҷуд дорад, ҷалб мекунанд. Ҷалби бештари сайёҳон ба чунин минтақаҳо бо мақсади шиносӣ бо муҳит ва фарҳанги маҳалли имкон медиҳад, ки нигоҳдории системаи экологӣ аз ҷониби сокинони маҳалли таъмин гардад.

Дар Тоҷикистон туризми экологӣ ӯ худ экотуризм потенциали бузург дорад ва онро метавон рушд дода устувории онро таъмин кард. Нақши экотуризм дар рушди маҳалҳо бемуқабали ҳеле калон аст ва, аз ин лиҳоз дар таҳияи барномаҳои ҷалби сайёҳон ҳамоҳангии ду омил бояд ба инбат гирифта шавад: манфиати иқтисодӣ барои мардуми маҳалли ва таъмини ниёзмандии сайёҳон ба наздикшавӣ бо табиат.

Эълон гаштани соли 2018 ҳамчун "Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ" коршиносонро водор сохт, ки барои рушди туризм тадқиқотҳо бурда

роҳҳои рушди соҳаро пешниҳод кунанд. Танҳо дар 9 моҳи соли 2018 наздики 100 ширкати сайёҳӣ таъсис ёфта бо барномаҳои рангини ҷалби сайёҳон ба бозори хизматрасониҳои туристӣ ворид гашта истодаанд. Тибқи омили расмӣ тавасути фаъолияти ширкатҳои сайёҳии тоҷикистонӣ ва хоричӣ дар 9 моҳи соли 2018 зиёда аз 1 миллион сайёҳ аз кишвари мо дидан карданд. Дар қиёс бо солҳои қаблӣ ин натиҷаи назаррас аст, вале он имконоту захираҳои, ки Тоҷикистон дорад, ҷалби ҳамасола ба маротиба зиёди шахравандони кишварҳои хоричӣ воқеан вуҷуд дорад.

Дар ҳоле, ки аксар аз ширкатҳои сайёҳӣ дар Тоҷикистон рушди экотуризмро ҳамчун роҳи самаранок барои баланд бардоштани некуаҳволии мардум мешуморанд, дар мудирияти (менеҷменти) соҳа то ҳол мушкилиҳо ба назар мерасанд. Барои таъмини рушди устувори экотуризм ба роҳ мондани ҳамкориҳои сохторҳои давлатӣ, ширкатҳои сайёҳӣ, ҷомеаҳои маҳалли, созмонҳои ҷамъиятӣ, кормандони мамнуъгоҳҳо ва худӣ сайёҳон хеле зарур аст. Дар ин ҷода нақши давлат ҳамчун субъекти назораткунанда ва таъминкунандаи чунин ҳамкориҳо тавассути қабули қонуни асноди ҳуқуқи барои соҳа муҳим хеле бузург аст.

Моҳи декабри соли 2018 бо ташаббуси Кумитаи рушди сайёҳӣ лоиҳаи "Стратегияи рушди сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030" таҳия ва баррасӣ гардид, ки дар муҳокимаи он аъзои гурӯҳи корӣ, роҳбарони ширкатҳои сайёҳӣ ва мутахассисону коршиносони соҳа ширкат варзиданд. Лоиҳаи Стратегияи мазкур аз 6 боб - сайёҳӣ ва таъсири он ба рушди иқтисодиёт, вазъи кунунӣ ва самтҳои стратегияи рушди сайёҳии кишвар, дувоздаҳ қадам дар роҳи рушди устувори сайёҳӣ, имкониятҳои сайёҳии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи тақсими минтақаи, SWOT - таҳлили соҳаи сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, мониторинг ва арзёбии стратегияи рушди сайёҳӣ барои давраи то соли 2030 иборат мебошад.

Интизор аст, ки бо қабули Стратегияи мазкур ҳалли мушкилоти ҷойдошта тавассути:

"ҷамъовари маълумоти пурраи зарурӣ оид ба имконоту захираҳои Тоҷикистон дар самти рушди экотуризм;

"бунёди инфрасохтори зарурӣ барои таъмини будубоши сайёҳон тибқи талаботҳои стандартии муосир;

"ташвиқи тарғиби экотуризм;

"таҳияи барномаҳои истифодаи нақлиёти барои системаи экологӣ маҳал бехавф (мошинҳои барқӣ, велосипед, аспҳо ва фойтунҳо), маҳсулоти табиӣ ва энергияи безарар (офтоби) барои фаъолияти биноҳои меҳмонқабулкунӣ (меҳмонхона ва меҳмонсаройҳо);

"ҳамкориҳо бо созмонҳои байналмилалӣ, ки фаъолиятон ба рушди экотуризм равонаанд;

"назорат ва арзёбии доимии фаъолияти ширкатҳои сайёҳӣ таъмин мегардад.

ТАРБИЯИ ФАРЗАНД-ТАҚОЗОИ ДАВРУ ЗАМОН

Аз қадимулайём мардуми соҳибтамаддуни мо ба тарбияи фарзанд аҳамияти хоса зоҳир намуда, барои дар рӯҳияи ватандӯстиву ҳештаншиносӣ, донишандӯзӣ маърифатпарварӣ, ҷавонмардиву ахлоқи ҳамида ва нангу номус ба воя расонидани фарзандони худ ҳамеша кӯшиш мекарданд. Дар тӯли садсолаҳо хонаводаи тоҷик ҳазорон фарзандони фарзоноро ба дунё овардаву ба камол расондааст, ки онҳо барои халқи худ ва тамаддуни башар хизматҳои зиёди таърихи ба анҷом расонидаанд.

Дар ҳамаи зинаҳои таълиму тарбия ва тақими ахлоқи маънавият масъулияти асосӣ бар дӯши падару модар аст. Зеро падару модар дар сарғаҳои ташаққули андешаву эҳсос ва рушди ҷаҳонбинии кӯдак қарор доранд, фарзандон дунёро бо чашму дилу онҳо мебинанду мешино-

санд ва муносибати худро ба олами атроф, қабл аз ҳама аз дидгоҳи падару модар муайян мекунанд. Усули ақлу идрок, ҷаҳонбинӣ ва фазилати маънавият падару модар аввалин сарчашмаест, ки дар зехну шуру кӯдак нақши ҳамешагӣ пайдо мекунанд ва нуфӯзи он дар зиндагии инсон як умр боқӣ мемонад.

Эҳтирому меҳрубини мутақобила ва риояи ҳуқуқи ҳамдигар аз ҷониби падару модар дар зехни фарзанд эҳтиром ба инсон пеш аз ҳама ба худ ва эҳтиром ба ҷамъиятиро парварши медиҳад. Ба ин маъни пайғамбари ислом (с) мефармояд: "Фарзандони худро эҳтиром кунед ва ба онҳо бо одоби рафтори нек бархӯрд намоед, ба фарзанди худ дар анҷоми неки ва ҳашир ёри расонед".

Моҳинае ҚОДИРОВА,
омӯзгори ИТМУ № 1-и
шаҳри Кулоб

СИПОСНОМА

(ба муҳтарам Бек Сабури,
Вазир алоҳаи Ҷумҳурии Тоҷикистон,
собиқ хатмкунандаи факултети физика ва математикаи
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ)

Ватан - Модар нишони зиндагӣ аст,
Ватан омӯзгори беҳтарин аст.
Бибӯсам хоки поки Меҳани худ,
Ватан мушкулкушои одами ҳаст.
Ману ту, ҳам ӯ бо Меҳан шиносанд,
Чу фарзандони бо фарҳанг донанд.
Агар фарзанди Меҳан номдор аст,
Ҳама кораш дар олам бобарор аст.
Ватан ҷону имони ҳар яки мост,
Чу кӯҳҳои азимаш пой барҷост!
Кунад бар мо ҳамеша сарпарастӣ,
Диҳад дарсе зи Ваҳдат, худшиносӣ.
Касе чун дил танаш бар тан Ватанро,
Ба ӯ бахшад ҳамеша ҷону танро.
Ватан ин гуна фарзанди накуро,
Яқин дар дидаю дил мекунад ҷо!
Ба Истиқлолу бар Ваҳдат расидем,
Зи дони кошта ҳосил бичидем.
Яке созандаи ободкоре,
Чу ин Беки Сабури кам бидидем.
Бувад аз сарварони нек гуфтор,
Накуандешау некгуфтор.
Ба тамкину таамулпеша марде,
Ба ҳар як кор бошад некгуфтор.
Намуд обод чандин ҷойи кишвар,-
Душанде, ҳам Ҳисори шодмонро.
Чу фарзанди барӯманде гирифта,
Дуои неки пирон, Модаронро.
Ба Кӯлоб, ҳусни нав баҳшида имрӯз,
Бино бинмуда Варзишгоҳи зебо.
Дигар ободиҳо омода дорад,
Ниғаҳдораш Худо, халқи дилогоҳ!

САЙДАСРОРӢ Қаландарзода,
муаллими калони кафедраи
физика, ИТФ ва ТМ

ФАЙЗИ ВАҲДАТ

Он ҷангу ситам моро
парешон намуд,
Як мижа задан ба мулки
вайрон рабуд.
Ин оташи ҷанг шӯълазанон
ҷарх бизад,
Паркандои хеш ҷониби ҳар
дом намуд.
Чашми нигарон мояи ин аҳли
ҷаҳон шуд,
Гирдобии калон фоҷиаву
иллати мо шуд.
Аз арши баланд додрасе
иззати мо шуд,
Чун оина дунболи ғами
миллати мо шуд.
Гумгаштаву гумроҳи
ватан чи рӯзиҳо кард,
Он шому саҳар бонги
хатарҷонбозиҳо кард.
Савганди худ аз ваҳдату
сулҳу нигаронӣ,
Тасмими субот баҳри
ватан сарвариҳо кард.
Якзодаи ин мулки диёри кӯҳани ту,
Ҳамҳомии мо, дар
фидои ҷону тани ту.
Сомони мо, баҳри дифои
ватани ту,
Аз минбари озод, чу шамъи
сухани ту.
Аз лутфи суханҳои ту
мо бохабарем,
Аз мардуми созандаи бунёдгарем.
Зиндаву поянда бошанд - Тоҷикон,
Нерӯи созанда бошанд - Тоҷикон.
Парчами мо - ифтихори Тоҷикон,
Меҳри ту дар синаи мо - Тоҷикон.
Чашми мо бо фидои бедор кардаӣ,
Моро дар Фирдавс ту ҷо кардаӣ.
Фирдавс АЗАМОВ,
корманди ташкилоти
байналмилалӣ

ТЕРРОРИЗМ - МУШКИЛИ ҶОМЕА

Терроризм имрӯз беш аз пеш хусусияти фаромиллӣ ва глобалӣ касб мекунанд. Он дар минтақаҳои том ва умуман ҷаҳон доман паҳн карда, хатарӣ бузургӣ иҷтимоӣ дорад ва барои амнияти давлатҳои алоҳида ва минтақаҳо воқеан таҳдид эҷод менамояд. Тоҷикистон, ки ҷанги таҳмилиаш шаҳравандиро аз сар гузаронидааст ва бо зуҳуроти зишти ин падидаи ғайриинсонӣ аз наздик ошно мебошад, ҷонибдори усули ва пойдору устувории муборизаи қотеъ ва ҳамоҳангшудаи ҷомеаи ҷаҳонӣ бар зидди он аст.

Эмомалӣ РАҲМОН

Терроризм шаклҳои мухталифи ҷинойтҳои фаромиллӣ, аз ҷумла, гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддир ва қочоқи аслиҳа, хариду фӯруши одамон, зархаридӣ ва муҳочирати ғайриқонунии касб кардааст. Чунон ки Президенти мамлакат дар маърузаҳои худ борҳо таъкид намудаанд: "Қочоқи маводи муҳаддир аз манбаъҳои асосии бо маблағ таъмин намудани амалиёти террористӣ шудааст".

Гуфтаҳои боло аз он шаҳодат медиҳад, ки муборизаи қотеъ алайҳи падидаҳои даҳшатаро ва ташвишангез иқдомоти дастаҷамъонаи аҳли ҷомеаро тақозо менамояд ва ба дарёфти роҳу усули решакан кардани ҳама гуна зуҳуроти терроризм ва ифротгарӣ, ки аз амалҳои зиддиинсонист, даъват менамояд. Мутаассифона, дар замони мо гаравидани зумрае аз ҷавонон ба ҳар гуна гурӯҳҳои террористиву ифротгаро ба назар мерасад, ки аҳли ҷомеаро ба таҳлука андохтааст.

Солҳои охир баъди хатми мактаб аксари ҷавонон бе омодагӣ дар самти забондонӣ, таҷрибаи рӯзгор, шӯъли муайян ва касбу кор ба кишварҳои дигар, аз ҷумла, ба Русия сарфар мекунанд. Надонистани забони русӣ ва фарҳанги миллии кишвари номбурда боиси сар задани мушкilot, бадбахтӣ ва бесарусомони ҳамватанон мегардад. Ҷаҳоне, ки

зиндагӣ дорем, аз ҳама гуна унсурҳои даҳшат ва ваҳшат, разолату размҷӯӣ, таҳдид ва куштор озод бояд бошад. Онро ба ҷаҳони озодиву ободӣ, хуррамии нишот табдил дод. Баҳри татбиқи ин рисолат ва иқдоми пуршараф фарзанди фарзонаи миллат ва вориси сазовори Ватан бояд буд. Аз ҷавонони шоистаи кишвар, ки сарвари мамлакат, волидону ҷомеа аз онҳо умедҳои калон доранд, дар майдони набарди меҳнату субот қаҳрамонӣ ва ҳунарнамоӣ тақозо мегардад.

Халқи тоҷик соҳиби мероси бузурги ахлоқӣ ва маънавий буда, аз насл ба насл тоҷи заррини фарҳанги башардӯстонаро ба ёдгор мебарда. Ин чунин маъно дорад, ки дар шууру тафаккури ҳар як фарди ҷавони баору номуси миллат андешаҳои солими ҳисси баланди ватандӯстӣ ва ободкорӣ мустаҳкам бояд ҷой гирад. Аз ин рӯ, мардонагӣ дар роҳи озодӣ ва ободии Ватан беҳтари таҷассуми ҷавонмардӣ ва голибият буда, кишвари моро ба қатори мамлакатҳои намунавӣ, сулҳҷӯ ва раийятпарвар ҳоҳад гузошт.

Ба ҳамагон маълум аст, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёда аз чор ҳазор масҷид фаъолият дорад, ки дар онҳо ҳар касе ҳоҳад аз сини 18-сола боло рафта, ибодат мекунанд. Агар мо ин шумораи масҷидҳоро ба мактабҳои олий ва миёна муқоиса намоем, он хеле зиёд мебошад. Пас, ба мо чӣ намерасад?

Дар охир аз суханҳои сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон ба ҳар як фарди ватандору ватандӯст таъкид менамояд, ки: "Ҳар як фарди бонангу номус, худогоҳу худшинос ва ватандӯсту ватанпараст халқи мо таҳкими дӯстиву бародарӣ, сулҳу созиш, тақвияти Ваҳдати миллӣ ва ҳифзи дастовардҳои Истиқлолиятро бояд ҳифз намуд".

Зеро ин ба фармудаи ниёғони бузургамон тавонӣ ва хушбахтии ҳар як миллат ба иттиҳоду Ваҳдати он вообаста мебошад.

Нусратулло ШАМОЛОВ,
мутахассиси Раёсати тарбия

Ба 70-солагии устод Сайвалӣ Гадовое бахшида мешавад.

ОМУЗГОРИ ФИДОӢ ВА ИНСОНИ НЕКУКОР

Абдулло ХАБИЙУЛЛО,
доктори илми физика ва математика,
профессор, узви вобастаи АИҶТ,
ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

**Омузгор - ин шахсест, ки
ҳамаи ҷизҳои пурқиммати
замонро ба насли навраст
медихад.**

К. Луначарский

Инсонҳои нек ва хушхлоқ ҷомеаро ислоҳ намуда, дар роҳи интиҳобкардаашон фидоӣ ҳастанд. Некон пайваста дар пайи татбиқи нақшаҳои ободсозӣ буда, бештар меҳонад то Ватану сарзамини худро гул-гулшукӯфон бубинанд. Омузгорон аслан шомил ба гурӯҳи инсонҳои нексиришт ва хирадгустаранд. Онҳо дар ин дунё ба гунае зиндагӣ мекунад, ки гарди замони кору пайкор ва амалу рафтори намунавии онҳоро ҳаргиз аз хотираҳо зудуда намегардонанд.

Рӯзи 26-уми январи соли 2018 қалби яке аз омузгорони беҳтарини донишгоҳ, устоди азизи камини Гадовое Сайвалӣ дар сини 69-солагии аз тапидан бозмонд. Устод умри бобаракати худро дар роҳи иршод сарф намуда, фидоии касби худ буданд. То дами марг мекушиданд, ки кори худро бонизом ва бе хурдтарин камбудие иҷро кунанд. Он кас бисёр мехостанд, ки ҳама омухтаҳои дарёфтаҳои онҳо ба дигарон омузонанд. Дар ҳар баромаду суҳанронии ашқон аз ҳақиқат пуштибонӣ карда, ҷавонро ба роҳи растагорӣ ҳидоят менамуданд.

Яке аз шартҳои асосии зиндагӣ он аст, ки ҳар чӣ аз ҳикмати ҳайратбахш бузургон ва низ аз гузашти рӯзгор омухта мешавад, бояд дар густариши ҳақиқати дарёфта, амалӣ гардад. Омузгор бояд зиндагии худро барои шогирдон ва атрофиён намуна сохта, ҳамчун чароғи дурахшон раҳнамои дигарон бошад, вагарна монанди касоне хоҳад буд, ки дар кӯраҳои зиндагӣ роҳро пайдо кардаанд, вале аз он роҳ наарафта ба бераҳа роҳпазироӣ мекунад ва ё монанди беморест, ки доруи шифобахшо аз табиб гирифтааст, вале аз истеъмоли он саркашӣ мекунад.

Устод Сайвалӣ Гадовое аз зумраи омузгороне доништа шуда буданд, ки зиндагиашон намунаи беҳтарини рӯзгордорӣ буда, қору пайкорашон барои дигарон ибрату омузанда буд. Яке аз хислатҳои беҳтарини устод ин буд, ки дурӯғиро ниҳоят амали зишт медонистанд ва атрофиёнро вомедоштанд, ки суҳани дурӯғу бемантиқро ҳаргиз ба лаб наоваранд. Ҳар он андешае, ки дар дил мепарвариданд барои мадади шогирдон наздикон арзонӣ медоштанд.

Таърихи дурахшони аҳди бостонро дар замири худ ба таҳлил овардану манзури назари зиндагии хеш сохтан ва аз рӯйи он ба дарёфти ҳақиқатҳои нав

Дар фарҳанги мардуми мо таваҷҷуҳ ба омузиши илму дониш ва эҳтироми устоду омузгор аз қадим мавқеи хосса дорад.

Эмомалӣ РАҲМОН

расидан, нишони омузгори ҳақиқӣ аст, ки устод ба ин шоиставу лоиқ буданд.

Чунин ҳикмате миёни равшанандешон ҷой дорад, ки: "Омузгор бояд ҷаҳор чизро пеши чашм дошта бошад: дониш, ҳусни рафтор, покии доман ва садоқат". Устод Гадовое Сайвалӣ ин чор хислати нақшо доро буданд. Он шахси наҷиб аз оилаи баруманд ва озодгон ба дунё омада буд. Равшан аст, ки аз чунин оилаи солим фарзандони нексиришт ба дунё меоянд. Фарзандони устод имрӯз дар зинаҳои гуногуни давлатдорӣ фаъолият намуда, номбардори падар ва оилаи некноми хешанд.

Ҳангоме ки дар соли аввали

ни сардор, сардори раёсати таълими Донишқадаи иқтисодии Тоҷикистон (2001-2013) кор кардааст. Аз соли 2013 мутахассиси пешбари раёсати таълими ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ифои вазифа мекардаанд. Оид ба масъалаҳои информатика, математика, таҳияи барнома ва нақшаҳои таълими низомии кредитии таҳсилоти таълифоти бисёре доранд. Бо нишони сарисинагии "Аълоҷии маорифи Тоҷикистон" (2004) сарфароз гаштаанд.

Осори он кас аз таълифоти зерин иборат аст: Информатика барои шунавандагони шуъбаи тайёрӣ. (Кӯлоб, 1984); Информатика. Барои навомӯзон. (Душанбе, 2002); Корҳои лабо-

донишҷӯӣ мехондем, устод Гадовое Сайвалӣ ба мо аз фанни "Назарияи эҳтимолият" дарс медоданд. Ҳар дарси устод маъноӣ ҳазми як асарро дошт. Бо чеҳраи кушодаву чиддӣ ва салобати омузгорӣ ба синфхона ворид мешуданд ва ба дарси худ бо тамкин оғоз мебахшиданд. Намунаи як устоди беҳтарин буданд, ки то ҳанӯз дарсхояшон дар хотираам ба пуррагӣ нақш бастваанд.

Устод Гадовое Сайвалӣ 10 январӣ соли 1949 дар деҳаи Тӯдакафши ноҳияи Кӯлоб дар хонадони хизматчи таваллуд шудааст. Математик, омузгори фанни информатика, Аълоҷии маорифи Тоҷикистон (2004), барандаи Ҷоизаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд. Хатмкардаи факултаи физика-математикаи Институти давлатии педагогии Кӯлоб (ҳоло ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, 1970) буда, таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаро дар мактаби миёнаи №5 шаҳри Кӯлоб (1963-1966) гузарондааст. Солҳои 1966-1970 замони донишҷӯии устод буданд. Дар вазифаҳои омузгор (1970-1972), муаллими калони кафедраи математикаи олий ва ҳисоббарорӣ (1972-1985), ва кафедраи информатика (1987-2001), муовини декани факултаи физика-математика (1976-1978; 1982-1997), декани шуъбаи тайёрии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ (1982-1993), муовини мудири кафедра, муовини

раторӣ аз фанни информатика. (Душанбе, 2003; EXCEL-97); Китоби дарсӣ барои донишҷӯёни факултаҳои иқтисодӣ. (Душанбе, 2008); Васоити таълимӣ аз фанни информатика барои донишҷӯёни ҳуқуқшинос. (Душанбе, 2005); Таҳияи барномаҳои таълимӣ барои низомии анъанавӣ ва кредитӣ. // Паёми Донишқадаи иқтисодии Тоҷикистон. Душанбе, №1, 2005; Татбиқи теоремаҳои тауберӣ. // Паёми Донишқадаи иқтисодии Тоҷикистон. Душанбе, №2, 2008; Таҳияи стандартҳои давлатии таълими таҳсилоти олиии касбӣ ва нақшаҳои таълими барои иқтисодии Донишқадаи иқтисодии Тоҷикистон. Душанбе, 2008-2012 ва ғайра.

То лаҳзаи даргузашташон устод дар паҳлуи мо кор мекардад ва беҳтарин мушовир маҳсуб меёфтанд. Дар ҳар мушкилии идорӣ ба мо кӯмакрасон буданд. Ёди ӯ аз хотираҳо ҳеҷ гоҳ фаромӯш намешавад. Қору амали хайрхоҳонаи ӯ ҳамеша пеши назарамон аст. Ҳар саҳар пеш аз соати 8 ба кор меомад ва то соати қорӣ дар саҳни донишгоҳ сӯхбатҳои самимӣ мекардем. Ин сӯхбатҳо ҳамеша дар борҳои хотирот боқӣ хоҳад монд.

10-уми январ солрӯзи устод ҳаст ва агар умр вафо мекард, ба синни мубораки 70-солагии мерасиданд, аммо афсӯс...

Рӯҳатон шод, хонаи охиратон обод бод, устоди азиз!

• Шеъри рӯз

Лоиқ ШЕРАЛӢ

МАРО ДУНӢ НАХОҲАД КУШТ

**Маро дунё нахоҳад кушт, то дунёи дил дорам,
Маро дарё нахоҳад бурд, то дарёи дил дорам.
Зи баднафсию пурхорӣ басо савдогарон мурданд,
Зи ҳар савдо намемирам, ки ман савдои дил дорам.
Ба рӯи хок ҳам бошам, ба зеро хок ҳам бошам.
Ниҳон ҳаргиз намегардам, ки ман пайдои дил дорам.
Васият менависад ин, шикоят менависад он,
Ман аз ин ҳарду озодам, хати иншои дил дорам.
Агар маъвои ман кӯчад зи рӯи хок зеро хок,
Ба қасди марг дар ҳар синае маъвои дил дорам.
Дар ин дунё, ки як даъвои дил сад садди рад дорад,
Ман аз ному ҳама соҳибдилон даъвои дил дорам.
Ҳама бӯхтоннависонро кунам оғоҳ пеш аз марг:
Шумо имрӯз мемиред, ман фардои дил дорам...**

СЕ ҲИКМАТ

ШУСТУШУИ ҚАП

Талабае назди донишманд омада, аз аҳволаш шикоят мекунад:
- Аз рафтаҳои омадан ба мактаб дилғир шудам, чунки ҳар қадар меҳонам, чизе аз хондаҳоям дар хотирам намемонад. Не аз омузиши мустақиллона, не аз дарсҳои муаллимон чизеро дар ёдам нигоҳ дошта наметавонам.

Донишманд шикояти ӯро бодикӣ гӯш карда, сипас, сабади кӯҳна ва чиркинеро ба дасташ дода, ба сӯи ҷоҳе ишора мекунад, ки дуртар аз онҳо воқеъ буд:

- Бирав ва сабадро аз об пур карда биёр!

Талаба сабадро ба ҷоҳ афканд, вале оби бардоштааш то назди донишманд нарасид. Он зуд аз об ҳоли мешуд. Донишманд ба ҳамин тариқ ҷавонро се бор ба назди ҷоҳ фирестод, вале дар се маврид ҳам вай беоб баргашт. Аз сараш гузашт, ки ин кор бефоида аст. Бо вучуди ин панди мӯйсафеди донишмандро мунтазир буд. Дарсе, ки мӯйсафед ба ӯ меод, барояш аҷиб буд. Ниҳоят, донишманд табассум карда ва ӯро наздаш хонда, изҳор дошт:

- Мухим аз ҷоҳ дасти пур ё ҳоли омадан нест, балки ҳуди ба ҷоҳ рафта омаданат муҳим аст. Бубин, ҳар боре ки сабадро ба ҷоҳ афкандӣ, он тоза шудан гирифт. Дар он ҳоло ғуборе намондааст...

РАФИҚ

Гунҷише бо саросимагӣ ба оташ наздик мешуду бармегашт. Аз ӯ пурсиданд:

- Чӣ мекуни?

Посух дод:

- Дар ин наздикӣ чашмаи об аст ва ман минқори худро пур аз об мекунам ва бар болои оташ мерезам.

Гуфтанд:

- Ҳаҷми оташ дар муқобили обе, ки ту мерезӣ бисёр зиёд аст ва ин об фоидае надорад.

Гуфт:

- Шояд натавонам оташро хомӯш кунам, аммо он вақте ки Худованд мепурсад, ки ҳангоме ки дӯстат дар оташ месӯхт, ту чӣ кор карди? Посух медиҳам:

- Ҳар он чӣ аз дастам меомад, анҷом додам.

ТАБИБИ ҲОЗИҚ

Беморе назди табиб рафт. Та-

биб пас аз муоина дарёфт ӯ гирифтори маразест, ки беҳбудӣ аз он муяссар нест ва доруи дармон ҷуз озору азияти бештар суде намеорад. Барои ин ки бемор чанд рӯзи боқимонда аз умрашро дар андӯху андешаи марг бар сар набарад, табиб касалии ӯро пинҳон кард ва гуфт:

- Сабру парҳез ба ту зиён меорад, ҳар чӣ дилат меҳонад, анҷом бидеҳ.

Бемор хушқол шуд ва аз он ҷо барои сайругашт ба соҳили ҷуйборе рафт. Дид сӯфие канори ҷуй нишаста, даст мешӯяд. Аз пушт гардани сӯфиро дид ва хост, ки як силии маҳкам бар он бинавозад. Ибтидо худдорӣ кард, аммо билохир ба ёди гуфтаи табиб афтод, ки "Ҳар чӣ дилат меҳонад, анҷом деҳ". Пас, ба тарафи сӯфӣ ҳаракат кард ва дасташро баланд карду бар пушти гардани сӯфӣ зад. Сӯфӣ дар ғазаб аз ҷой бархост ва хост чанд мушт нисораш кунад. Чун дид мард ранҷуру заиф ва мумкин аст зарбаҳои мушти ӯ сабаби маргаш шавад, уро назди қозӣ бурд, то ӯ ҳукм ба қасос кунанд. Қозӣ нигоҳе ба муттағам кард ва дид марде ранҷуру лоғар аст. Пас, рӯ ба сӯфӣ карду гуфт:

- Чӣ ҷои қасосу интиқом аст? Ба ҳоли ӯ раҳм бояд кард. Чӣ қадар пул ҳамроҳ дорӣ?

Сӯфӣ гуфт:

- Дороям шаш дирҳам аст.

Қозӣ гуфт:

- Се дирҳамро бо худ ниғаҳдор ва се дирҳами дигарро ба ин мард бидеҳ.

Марди бемор бо худ гуфт:

- Аҷаб! Ба ҷои он ки ба кори аҳмақонаи ман ҳукме бароранд, се дирҳам низ ато фармуданд. Чӣ силии бобаракате.

Дар ин миён ногаҳон нигоҳаш ба пушти гардани қозӣ афтод. Дид ба маротиб беҳтар аз пушти гардани сӯфӣ аст. Пас наздики қозӣ рафт ва як силии чонона бар гарданаш навохт. Қозӣ сахт асабонӣ шуд. Аммо сӯфӣ фурсатро ганимат шумурду гуфт:

- Бешак, ҳукме, ки дар ҳаққи ман кардӣ, одилона буд, кунун ҳамон ҳукмро низ дар мавриди худат иҷро кун.

(Мазмун аз "Маснави маънаӣ")

Таҳияи
Ҷаҳонғир РУСТАМ

ЛАТИФАБОРОНИ СОЛИНАВӢ

Милисае ба мағозае медаарод.
Фурӯшанда тутие дорад, ки он
тутӣ милисаро дида, аҳмақ мегӯяд.
Милиса фурӯшандаро барои
ин амали тутияш 50 сомони ҷарима
мебандад, баъд меваду рӯзи
дигар боз ба ҳамон дукон меояд.
Тутӣ ин маротиба ҳам милисаро
аҳмақ мегӯяд ва милиса соҳиби
тутиро 100 сомони ҷарима мебандад.
Соҳиби тутӣ барои ин корҳо
тутиро мефурӯшаду як тутии
дигар, ки мисли тутии пешина
аст, харида ба дуконаш меорад.
Рӯзи дигар боз ҳамон милиса меояд,
аммо тутӣ чизе намегӯяд. Милиса
мебинад, ки тутӣ чизе гуфтани
нест, ба ӯ мегӯяд:

-Эзӣ тутичон, маро нашинохтӣ,
ман ҳамон аҳмақ?!
XXXX

Аз иштирокчи ҚБВ мепурсанд:
-Шумо дар қанг чанд одам куштед?

-Ягон одам.
-Пас чаро ба Шумо ин қадар ордени медал додаанд?
-Барои фашистонро куштаним.
XXXX

Раис ба як кормандаш:
-Ба ту 100 сомони меდიҳам, ба автовокзал рафта, хушдомани маро пешвоз гир.
-Агар наояд-чӣ?
-Агар наояд, 200 сомони медиҳам.
XXXX

Зан ба шавҳараш:
-"Права"-амро ҳам гирифтаам.
Акнун меҳоҳам, мошин бихарам.
Кадом намудаш ба ман мезебад?
Шавҳар дар ҷавоб:
-Мошини ҷомашӯӣ, ҷонакам.
XXXX

-Падарам мегӯянд: "Пеш аз он ки худат мехӯрӣ, ба дигарон бихӯрон."
-Падарат мулло аст?
-Не, боксёр.
Хомӯшак ба модараш мегӯяд:
-Ман парвоз кунам, иҷозат медаҳед.

Модараш:
-Не, одамҳо туро мекушанд.
Хомӯшак:
-Не модарҷон, одамҳоро ин тавр нагӯед. Ман дирӯз каме парвоз кардам, одамон гирди ман чунон қар-

сақ заданд, чунон қарсақ заданд ки....

XXXX
Дирӯз мошини прокурор ба бинои китобхонаи шаҳрӣ бархӯрд. БДА муайян намуд, ки сабабгори ин садама бинои китобхона будааст. Дар вақташ меъморо берун аз нишондоди лоиҳавии иншоот онро ним метр ба пеш баровардааст.

Акнун китобхона вазифадор шудааст, ки ба прокурор ҷубронпулӣ супорад.
XXXX

Писар аз падараш пурсид:
-Падарҷон, яхи уқёнуси Яхбастаи Шимолӣ хунуктар бошад ё аз яхдони мо?
Падар, ки ҳаргиз чунин саволро интизор набуд, лоқайдона ҷавоб дод:

-Аз ҳар ду ях ҳам саволи ту хунуктар аст.
XXXX

Марде аз зани фарбеҳе мепурсад:
-Духтари зебо, номатон чист? Зан бо ишва:
-Ғунча.
Мард дар ҷавоб:
-Вооҳ, агар шукуфед, чӣ хел мешуда бошед?!

XXXX
Шахсе аризабозиро дӯст мебаранд ва ба ҳар коре ба милиса шикоят мекард. Вақти маргаш фаро расид ва аҳли хонаводаро ҷамъ карда гуфт:

XXXX
Шахсе аризабозиро дӯст мебаранд ва ба ҳар коре ба милиса шикоят мекард. Вақти маргаш фаро расид ва аҳли хонаводаро ҷамъ карда гуфт:

-Бародар, дар ёд дорӣ, туро ҷарима карда буданд? Ман ариза навишта будам. Хоҳар, дар ёд дорӣ, сайёҳати туро ба дигар давлатҳо маҳдуд карданд? Ман ариза навишта будам. Занак, дар ёд дорӣ, туро 3 моҳ ҳабс карда буданд. Ман ариза навишта будам. Маро бубахшед! Илтимоос! Акнун хоҳиши охирон дорам. Вақте ки мурдам пойҳоямро бардошта, ба сақф (п о т о л о к) -и хона расонед.

Мард вафот кард. Сухани охирони ӯро ба ҷо овардани шуданду ӯро бардошта буданд, ки милисаҳо аз дар даромада, онҳоро дастгир карданд.
Б а р о д а р и майит:
-Чаро моро дастгир мекунед? Мо чӣ гуноҳ дорем?

Сардори милиса:
-Ба мо аризаи шикоятӣ оварданд, ки шумоҳо мурдаро масҳара карда истодаед!
XXXX

Зану шавҳаре сиқунин солгарди издивоҷашонро ҷашн мегирифтанд. Онҳо ба хотири ин, ки дар тӯли 30 сол кӯчактарин ихтилоф ё баҳсе бо ҳам надоштанд, дар шаҳр машҳур шуда буданд. Дар ин маросим хабарнигорони маҳаллӣ низ омада буданд, то рози ин хушбахтиро пурсон шаванд. Сардабири яке аз рӯзномаҳо аз мард пурсид:
-Оқо, воқеан боварнакарданист. Чуни чизе чӣ гуна имкон дорад, ки дар ин сӯ сол шумо боре ҳам баҳсу ҷанҷол накардаед?

Мард дар посух гуфт:
-Дар рӯзҳои аввали издивоҷамон бо ҳамсарам барои сайру саёҳат ба як русуми хушбодуҳаво рафтем. Он ҷо барои аспасаворӣ ду аспи зеборо интиҳоб кардем. Аспе, ки ман интиҳоб карда будам, хуб ва ором буд, аммо аспи ҳамсарам ба назар каме саркаш менамуд. Ҳангоми сайр кардан аспе, ки ҳамсарам дар он савор буд, ногаҳон ҷуфтак зад ва ҳамсарам ба замин афтод. Ҳамсарам дубора ба асп савор шуд ва бо оромӣ дар гуши асп гуфт: "Ин бори аввалат буд".
Баъд аз чанд дақиқа дубора ҳамон иттифоқ рух дод. Ин бор ҳамсарам ба пушти асп зад ва гуфт: "Ин бори дуюмат буд".
Вақте, ки бори сеюм асп ҳамсарамро ба замин афтонд, ӯ оромона милтиқро баровард ва аспро парронд.
Вақте ман бо қаҳр ба ҳамсарам фарёд задам, ки чаро аспро куштӣ? Ӯ оромона ба ман нигоҳ карду гуфт: "Ин бори аввалат буд".
Вахушбахтии мо аз он лаҳза оғоз шуд.
XXXX
Гул як хусусияти занро дорад. Ҳеҷ гоҳ намегузорад, ки чумлаатро ба охир расони ва зуд варианти худаширо мегӯяд...
XXXX
Писар аз модараш мепурсад:
-Чаро духтарон дар рӯзи тӯяшон танҳо либоси сафед ба бар мекунанд?
-Чунки сафед рамзи хушбахтист. Куртаи сафед маънои онро дорад, ки он рӯз рӯзи беҳтаринаш аст.
-Ааааа, акнун фаҳмидам, ки чаро писарҳо дар рӯзи тӯяшон либоси сиёҳ ба бар мекунанд...
XXXX
Зан дар назди шавҳараш, ки табиб буд, аз дарди миёну дарди сар шикоят мекард.
Шавҳараш ӯро дилбардорӣ карда мегуфт:
-Азизам, чизе нест, каме шамол хурдаӣ, мегузарад.
Ниҳоят тоқати зан тоқ шуду фарёд зад.
-Лаънатӣ, агар як зани ношинос дар наздат аз ҳамин дардҳо шикоят мекард, то ҳол сад бор бараҳнаш карда будӣ.
Субҳ зан аз хоб бармеҳезад ва дар оина дурудароз ба афту андоми худ менигарад. Сипас, бо қирраи чашм ва рӯи турш ба шавҳараш, ки гарқи хоб аст, нигариста, голибона фишшос мезанад:
-Ҷазои ту ҳамин аст!

КИБЕРТЕРРОРИЗМ ВА ТАҲДИДИ ОН БА ҶОМЕА

Раванди ҷаҳонишавӣ тамоми кишварҳоро ба худ ҷалб намуд. Раванди ҷаҳонишавӣ дар баробари хусусиятҳои манфиатнок доштан хусусиятҳои бад ҳам дорад. Махсусан, ҷалб намудани ҷавонон ба ҳизбу ҳаракатҳои террористиро экстремистӣ ҷомеаи ҷаҳониро тақдир дода истодааст.

Кибертерроризмро вабои асри XXI номидан мумкин аст. Таърихи кибертерроризм ба солҳои 70-80-уми асри гузашта рост меояд. Кибертерроризм аз ду термин-"Кибер" ва "Терроризм" гирифта шудааст. Маънои "Кибер" кибернетика, яъне истифода техникаву технологияи навин ва "Терроризм" ифротгарой мебошад.

Шабакаи Интернет аз ҳамлаҳои ифротгароён оро нест. Серверҳои интернетӣ боиси ба вуҷуд овардани ин ҳамлаҳо мешавад. Тибқи иттилооти серверҳои махфии Иттифоқи Аврупо ҳар рӯз дар дунё зиёда аз 100 амалиёти кибернетикӣ сурат мегирад, ки аз ин шумора 60%-и он амалҳои ҷалбкунӣ ба гурӯҳҳои террористӣ мебошад.

Гурӯҳҳои террористӣ ва экстремистӣ барои ҷалби ҷавонон ва ташвиқот бур-

дан дар байни онҳо аз Интернет бештар истифода мебаранд. Онҳо дар сомонҳои махсуси худ ва Шабакаҳои иҷтимоӣ ҷавонони гумроҳро ба худ ҷалб менамоянд. Аввал ҷавононро аъзои ин сомон ва шабакаҳои иҷтимоӣ намуда, сипас, тавассути равоншиносони соҳибтаҷриба онҳоро мутеи хеш менамоянд. Хусусан, бо ваъдаҳои, ки гӯё дар он ҷо "чиҳод" аст ва "шаҳид шудан" ба ҳар яки онҳо муяссар мешавад, дигаронро ба худ ҷалб мекунанд. Ҳол он ки дар ин мамлакатҳо на "чиҳод" асту на мубориза барои дини мубини ислом танҳо мубориза барои расидан ба мақсадҳои нопоки худ, яъне ба ҷаҳони исломӣ табдил додани мамлакатҳои Шарқ ҳарчанд, ки ин мақсадуомоли онҳо нашуданист.

Ҷалби ҷавонон ба гурӯҳҳои ифротгароӣ тавассути интернет бо чунин роҳҳо сурат мегирад:

1. Ваъдаи маблағи бисёр додан барои ҳадафҳои террористиро дастгирӣ кардан.
2. Сохтани сомонҳо барои ташвиқи амалиётҳои террористӣ ва аъзо намудани ҷавонон ба ин сомонҳо.
3. Таҳдидномаи бо ҳаёт чиҳати рӯйпӯшамони қорҳои террористӣ ва амалҳои гайриқонунӣ барои аз даст на-

додани обрӯю нуфузи онҳо.

4. Истифодабарии Интернет барои табдил додан, умумият гардонидани ояндаи худ, тартиб додани амалҳои террористӣ ва экстремистӣ ва истифодаи почтаҳои электронӣ бо мақсади ғаразнок.

5. Истифодаи Интернет барои нуфузи рӯҳияи иттилоотии ҷавонон

6. Намоиши пойгоҳи тайёри барои амалҳои террористӣ

7. Истифодаи почтаҳои электронӣ ё эълони тахтаҳои электронии барои равонкунии мактубҳои рамзбандишуда.

8. Кушодани сомонҳо бо маркази идоракунии ва ҷойкунии иттилоот дар ин сомонҳо боиси ҷалби ҷавонон ва ба доми фиреб меафтанд афтонидани онҳо.

Шабакаи байналмиллалӣ Интернет рӯз аз рӯз истифодабарандагони зиёдро ба худ ҷалб мекунанд. Махсусан, бо зиёд шудани провайдерҳои интернетӣ ва арзон шудани ин шабака тамоми шаҳрвандони дунёро ба худ ҷалб мекунанд. Тибқи омили Вазорати кор бо хориҷаи ИМА дар ҳуди ИМА зиёда аз 158 миллион, дар Аврупо 95 миллион дар Амрикои Лотинӣ 14 миллион ва дар Африқо 3 миллион нафар аз шабакаи Интернет истифода мебаранд.

Албатта кибертерроризм таъсири худро ба ҷумҳурии мо низ расонидааст. Тибқи омили Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёда аз 1000 нафар шаҳрвандони Тоҷикистон низ дар қанҷҳои хориҷи кишвар иштирок доранд, ки аз ин теъдод зиёда аз 80%-и онҳо тавассути шабакаи Интернет ва Шабакаҳои иҷтимоӣ бо ин гурӯҳҳои террористӣ шиносӣ пайдо намудаанд.

Сабоби асосии ҳамроҳ шудани ҷавонон ба ин гурӯҳҳо ин паст будани фарҳанги истифодабарии Интернет ва нокифояи будани фарҳанги исломии ҷавонон мебошад. Дар мамлакатҳои, ки қангу низоъҳои мусаллаҳона рафта истодааст, ҳатто лаҳзае хурсандӣ ҳукмфармо нест ва ҳамаи ин "марҳаматҳо" то дараҷае ба фаъолияти сомонҳои интернетӣ марбут аст. Ин гурӯҳи ҷавонон бозичае табдил ёфтаанд, ки дар дасти гурӯҳҳои террористӣ қарор доранд ва ба ҳар тарафе, ки хоҳанд, ҳаво медиҳанд.

Ба мо, ҷавонон зарур аст, ки така ба рӯи солим намоёму ақли расо. Мо вазифадор ҳастем, ки фаъолияти худро ба манфиати Тоҷикистони азиз, ки он зери роҳбарии хирадмандонаи Сарвари кишварамон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий-Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон рушду нумӯш намуда истодааст, равона созем. Ба ҳеҷ гуна ақидаҳои бардурӯғу фиребандаи дасисабозони хориҷӣ бовар накарда, зери Парчами Ватани сулҳпарвари худ муттаҳид гардида, нагузорем, ки ягон гуна ақидаҳои харобивари ҳушмадгӯни хориҷӣ ба сарзамини ҷавону тозабунёдамон роҳ ёбад. Кушиш ба он диҳем, ки Ватани худро боз ҳам ободу пешрафта намоем.

Абдулвоҳид САФАРОВ,
Баҳовар МАҲСИДДИНОВ,
Мамадулло РАҲМОНОВ,
мутахассисони маркази тестӣ

Январь	Февраль	Март	Апрель	Май	Июнь
Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
Июль	Август	Сентябрь	Октябрь	Ноябрь	Декабрь
Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	Пн Вт Ср Чт Пт Сб Вс 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

СОПРҶЗ ХУЧАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки аз 1-уми январ то 30-юми январ солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳати, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар қору фаъолиятшон комёбиҳои беназирро таманно доранд. Бигузур ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шӯратманд ва чун Чомӣ хоксор бошед! Ҳеҷ гоҳ БАХТ ва ХИЗР қошиаи шуморо тарк насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳамма саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушиву хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Бигузур дар умратон баракат ва дар касбатон ҳалолкорӣ пайваста амалӣ гардад.

1. НУРАЛИЕВА МИЧҶОНА, 01.01.1988, ассистенти кафедраи иқтисоди корхона ва соҳибкорӣ;
2. ГУЛМАДОВ УМАР, 01.01.1986, ҷонишини мудир кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ;
3. ШАРИПОВ ХУРШЕД, 01.01.1984, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ;
4. РАҲИМОВ НУРАЛИ, 01.01.1990, ассистенти кафедраи информатика;
5. МУҲАМАДУСУФИ ЮНУСИ, 01.01.1949, доктори илмҳои физика ва математика, профессори кафедраи илмҳои компютерӣ;
6. НАЗИРОВ МАДАЛӢ, 01.01.1990, ассистенти кафедраи фалсафа;
7. МИРЗОЕВА АРАФАМО, 01.01.1976, ассистенти кафедраи география ва сайёҳӣ;
8. ГАДОЕВА ФИРУЗА, 01.01.1991, ассистенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
9. ИСМОИЛОВА ФАРЗОНА, 01.01.1989, ассистенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
10. ВАЛИЕВА МУБОРАҚ, 01.01.1974, лаборанти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
11. ПАРВИНАИ УСМОН, 01.01.1991, ассистенти кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ;
12. ТОЛИБОВА ОЗОДАМО, 01.01.1987, ассистенти кафедраи забони русии умумидонишгоҳӣ;
13. САЙДАЛИЕВА САРВАРБӢ, 02.01.1989, ассистенти кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он;
14. КУГАНОВ НЕЪМАТ, 03.01.1969, саромӯзгори кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
15. СУЛАЙМОНОВА НАВРҶБӢ, 05.01.1963, лаборанти кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ;
16. ҒАНИЕВ МАҲМАДДОВУД, 05.01.1958, директори Маркази касбомӯзӣ;
17. ТАҒОЕВ ЧУМАХОН, 06.01.1969, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
18. ШАРИФХОҶАЕВА САОДАТ, 06.01.1984, саромӯзгори кафедраи забонҳои хориҷӣ ва методи-

19. САҒАРОВ АЪЗАМ, 06.01.1972, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
20. АЪЗАМОВ ФИТРАТ, 07.01.1983, мутахассиси Маркази ТИК;
21. ЛОИҚОВ ПАРВИЗ, 07.01.1987, номзади илмҳои педагогӣ, саромӯзгори кафедраи педагогика;
22. СОДИҚОВ ЁРАЛӢ, 09.01.1945, номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
23. ФАТООЕВ АМИНҶОН, 09.01.1991, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ;
24. ШЕРОВА МАВЛОНБӢ, 11.01.1965, лаборанти кафедраи фалсафа;
25. АБДУҶАБОРИ САҒАРАЛӢ, 11.01.1990, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ ва кори иҷтимоӣ;
26. ЭРМАТОВА УҒУЛОӢ, 11.01.1964, китобдори калон, кормандони китобхона;
27. САҒАРОВ ҶАМШЕД, 13.01.1992, ассистенти кафедраи география;
28. ХОЛИҚОВА ЗАЙНАЛБӢ, 14.01.1972, номзади илмҳои филологӣ, дотсент, мудир кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
29. ШАРИПОВА ОДИНАМО, 14.01.1980, номзади илмҳои педагогӣ, декани факултаи филологияи рус;
30. СОДИҚОВ ЗАҒАРШОҶ, 15.01.1970, муаллими калони кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
31. НУРМАДОВА ГУЛЧЕХРА, 15.01.1980, ассистенти кафедраи методикаи таълими забони хориҷӣ;
32. АБДУЛЛОЕВ ҲАБИБУЛЛО, 15.01.1989, ассистенти кафедраи химия ва биология;
33. ШОИМАРДОНОВ ИСМОН, 15.01.1965, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷии умумидонишгоҳӣ;
34. САҒАРОВА ФОТИМА, 15.01.1949, мудир шӯбаи сафарбаркунӣ,

35. УБАЙДУЛОЕВА ДИЛОРОМ, 18.01.1978, китобдор, корманди китобхона;
36. ОДИНАЕВА ХУШОНА, 18.01.1989, ассистенти кафедраи забони хориҷӣ;
37. ҶАББОРОВ БОБОМУРОД, 20.01.1960, муаллими калони кафедраи забони русии умумидонишгоҳӣ;
38. МАҶИДОВА КЕНҶАМО, 20.01.1963, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи психология;
39. ЗОИРОВ АБДУЛМАНОН, 20.01.1983, мутахассиси Маркази ТИК;
40. ГУЛМАТОВ МАҲМАДАЛӢ, 20.01.1987, ассистенти кафедраи методикаи таълими математика;
41. АВҶОНОВА НАТИҶА, 21.01.1965, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷии умумидонишгоҳӣ;
42. САҒАРОВА МУБОРАҚ, 21.01.1976, ассистенти кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
43. ИМОМОВ ҶАМШЕД, 22.01.1988, мутахассиси шӯбаи фарҳанг;
44. ИБРОҶИМИ АМАДХОН, 23.01.1994, лаборанти кафедраи забони ҳозираи рус;
45. ҚУРБОНОВ СУЛТОН, 24.01.1965, ассистенти кафедраи муҳофизати шаҳрвандӣ;
46. ДАВЛАТОВА НИЁЗБӢ, 24.01.1962, номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, мудир кафедраи педагогика;
47. МАҶСИДИНОВ НАҶМИДДИН, 25.01.1956, ҷонишини сармуҳосиб;
48. ҲАКИМОВА ЗАРИНА, 25.01.1989, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷии умумидонишгоҳӣ;
49. РАҲИМОВ МАҲМАДАЛӢ, 25.01.1945, саромӯзгори кафедраи химия ва биология;
50. ҲАСАНОВ АЛИХОН, 25.01.1958, ассистенти кафедраи химия ва биология;
51. ЗУЛФИЕВ ГАДОМАД, 26.01.1988, саромӯзгори кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
52. САИДОВ МУҲАММАД, 27.01.1990, саромӯзгори кафедраи забонҳои хориҷии умумидонишгоҳӣ.

МУАССИС:
ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҶЛОБ
БА НОМИ АБҶАБДУЛЛОҶИ
РҶДАКӢ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

АБДУЛЛО ҲАБИБУЛЛО,
доктори илми физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҚТ, ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

КАРИМОВ САМАРИДДИН,
доктори илми химия, профессор, Узви пайвастаи АМТ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илми фалсафа, профессор

ЧУМБАХОН АЛИМӢ,
доктори илми филология, профессор

ХОЛИҚОВ САҒАР,
номзади илми кимиё

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илми филология, дотсент

НАЗАРОВ ҲОТАМ,
номзади илми педагогика,

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илми таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илми педагогика, профессор

ҶҶРАЕВ БОБОХОН,
саромӯзгор

САРМУҲАРРИР:
ҶАҲОНГИР РУСТАМ

КОТИБИ МАСЪҶЛ:
ЭРАҶ ДАВЛАТОВ,
номзади илми филология

САҲӢФАБАНД:
МУНИСА КАРИМОВА

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи шахсии муаллифон дар мақолоти гузоришҳо ақидаи расмий ҳайати эҷодии рӯзнома махсуб намешавад. Дурустии асноду далели мақолаҳо ба уҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ҚДДМ
“Мега-принт” ба таъб расидааст.
Адади нашр 4500

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/РЗ-97, 30.08.2017 аз нав ба кайд гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд. Рӯзнома тариқи обуна дастрас мегардад.

НИШОНӢ:
735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сағаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: корӣ: (83322) 3-31-15,
мобилӣ: 918-13-99-68; 981-00-02-19